

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

Hans L. Sunde
Fymboer

A. Skjold 1922.

DET JYSKE FÖRLAG.

Hans P. Lunde:

FRA HUS OG GAARD
MIDSOMMERBARNET

HANS P. LUNDE

FYNBOER

FORTÆLLINGER FRA LANDET

AARHUS

DET JYDSKE FORLAG

1902

INDHOLD

I Vaande	5
Skemændene	19
En Gildesfærd	33
Lykken	45
Rørbæksfolkene	69
Fastelavn	79
Naboer	103
Maaneskin	123
Eneboersken	139
Selvbudne Gæster	153

I VAANDE

Det var en Vintersøndag.

Væveren ude fra Grønmarksgyden kom hjem fra Kirke med forvredne Træk i sit Ansigt; de to lange Furer mellem Næsen og den tandløse Mund var usædvanlig dybe.

Hans Kone stod ved Kakkellovnen og rørte i en Gryde. Hun var en høj, knoklet Kvinde, adskillige Aar yngre end Manden, med et Par lyse, blide Øjne i et magert brunladent Ansigt, hvori Livet havde sat flere og dybere Spor, end der tiljævns findes i Ansigter paa hendes Alder. Hendes Hænder var barkedede som en Daglejers.

Han gik tiende over det ujævne Murstensgulv, mens han strejfede hende med et Blik, som var hun bare en død Genstand. Saa lagde han Salmebogen ind i det blaa Krogskab og begyndte at afføre sig Hævdstøjet.

»Fik I en god Præken i Dag, Ole?« spurgte hun højtideligt.

Da han intet svarede, saa Mariane paa ham

over Skulderen, og først nu blev hun opmærksom paa, at der var noget i Vejen.

»Saadan du ryster! Du er vel kommen til at fryse oppe i Kerken?«

Ole udstødte et Suk, mens han stod og famlede med sine Seler.

»Nej, ette videre,« kom det spædt, men noget spidst.

»Da ser du rigtig saa forfrossen ud. Er det da over noget, Præsti har sagt?«

Ole sukkede stærkere end før.

Mariane stod med Øjnene, der var blege af ængstende Anelser, drejet om imod ham.

»Nej, Præsti har s'gu holdt en god Præken; det var Synd at seje andet. Men Per Jørgen Skræder han fortalte, ved vi gik fra Kerke, at de har sat vos op i Skat. Vi ska' gi' 25 Øre mer Kvar-talet; det er lige en *hel* Krone om Aaret, at de uden videre har smurt paa!«

Hans Stemme var efterhaanden bleven stærkere, tilsidst dybt indædt.

Mariane havde nær tabt Fadet, hun var ved at øse Sødsuppen op i.

»Jøsses! Nu tror jeg da ogsaa, Sogneraadet er fra Forstanden. Hvor kan de dog komme i Tanker om det?«

»Det kan de s'gu savtens komme i Tanker om, de spekulerer jo ette paa andet. Det er noget Kæltringkram. — Kom med mine graa Bovser!«

Mariane skyndte sig at efterkomme Ordren.

»Det er nu da ette værd at sørge saa haardt over det,« sagde hun; »faar vi alle de andre Penge, faar vi vel den Krone med. Saa gør jeg en Dags Arbe' mer.«

»Ja—a *du* gør altid . . . Men det er *mig*, der skal betale!«

»Jo, men . . .«

Han rettede Øjnene mod hende med et Stød.

»Du er i Stand til at holde med Sogneraadet. Men du bryder dig jo heller Pokker om, hvo'n at Pengene gaar.«

Mariane stirrede tungt ud gennem de smaa Ruder, ud over de nøgne, frosne Jorder, mens Øjnene blev at se til som Isstykker.

»Det er savtens vort ny Komfyr, at nogen har faa't ondt af,« fortsatte han. »Det har jeg jo nok sagt, at der skulde snart blive nogen til at tude dem *det* i Ørene; men du kunde jo ette være til, inden du fik det Stads!«

Han stod med krum Ryg og seled sine Bukser op under Armene.

»Tror du da ogsaa, det er det, der er Skyld i'et?«

»Kja, hvad ellers?«

»Det skulde være, fordi vi har Penge i Sparekassen . . .« svarede Mariane sagtmodig.

»Ja, hvad om vi har et — et Tusi' Kroner,

saa kunde vi da ette komme til at svore nær saa taavelig møj.«

Han satte sig ved Bordet. Mariane kom med Maden.

»Folk mener, vi har fler,« sagde hun.

»Hvem har *nu* tal' vore Penge igen?«

»Stine heromme sagde til mig for ette ret længe siden, at vi havde tre—fire Tusi.«

Ole gjorde en rask Drejning om imod hende; hans Øjne syntes at være paa Nippet til at springe ud af deres Huler.

»Saa kunde du vel da skønne paa at seje, det var Løgn!«

»Jeg sa', at *saa* møj, det havde vi rigtignok ette.«

Mariane satte sig paa en trebenet Stol og tog sin Ske.

»He! Nej du kan jo ette gøre Re'lighed for andet, end for hvad du véd; du kan jo hverken læse eller skriv'.«

Mariane sænkede Hovedet.

»Hvor møj *har* vi da, Ole?« spurgte hun mygt, men med Fortvivlelsens Uro i Stemmen.

»Det er det samme, enten du véd det saa lige eller ej, saa gaar du da ette og slu'rer om 'et.«

Mariane vovede ikke at spørge tiere. Men hun dristede sig dog til at foreslaa, at han gik op til Sogneraadet.

»Saa kan det vel lade sig ændre.«

»Ændre? — jo mænd!« sagde han. »Men *du* kan jo gaa derop i Overmorgen, har du Lyst, da skal Sogneraadet samles. Det er jo dog din Skyld.«

Middagsmaaltidet gled trægt, og det blev en søgn Søndag for de gamle. Ole var ikke til at snakke sig til rette med. Snart brændte det for stærkt i Ovnen, og snart skulde der fyres noget mere paa, naar han fik det for koldt. *Saa* gjorde det ondt i hans Mave, og *saa* i hans Hoved. Han vilde ikke have Smør paa Brødet, det kunde der ikke længer blive Raad til nu, og heller ikke rørte han Hvedebrødet. Og der var ingen Udsigt til, sagde han, at han fik stort at væve herefter. Det kunde nok gøres nødig at spare lidt! Og nu skulde Koen snart til at »staa«, og Grisen havde været sløj i Aar, og Rotterne havde vel snart ædt det halve af Kornet.

Ja, det var ikke én Del alene!

Og han kunde nævne mere endnu.

Det var noget nær saa skidt altsammen, som tænkes kunde, og det vilde vel sagtens ikke vare saa farlig længe, inden de kom til at gaa fra Huset af Armod.

Mariane hørte andægtig paa ham, mens hun sad og bandt Hose.

Det faldt hende aldrig ind kraftigt at forsøge at ændre Oles Syn paa Sagerne, dertil havde hendes Vilje siddet for mange Aar i Oles Lomme.

Hun var nærmest kun, hvad Egnens Folk kaldte et tro Slæb.

»Havde vi endda et Barn,« sukkede Mariane tit.

* * *

Et Par Dage derefter stod Mariane søndagsklædt, færdig til at gaa ud til Sogneraadet.

Ole var kravlet i Seng. Han havde ligesom ikke været saa rigtig rask siden i Søndags, og efter hvad han kunde fornemme paa sig selv, saa troede han næsten ikke, han stod deraf for det første, hvis han da nogen Sinde rejste sig igen. Hun skulde ikke snakke om at hente Doktor eller klog Kone, for hvad kunde *de* gøre, naar det var Vorherres Vilje, at han skulde af Sted nu. Som det jo nok var. Men han vilde for den Sag og lige saa gjerne dø, for der var jo ikke mere godt for ham at vente paa i *dette* Liv.

»Nu kan du jo seje, ligesom det er, at jeg er syg og skidt, derfor kunde jeg ette gaa selv. Dig kræver de vel heller ette til Ed for, hvad vi har. Men du kan jo ogsaa nok forstaa at seje til dem, at dersom Sygdom nu skulde blive min Overmand, saa taaler vitte den Udgift mer om Aaret.«

»Ja,« sagde hun hen for sig.

Ole udstødte nogle klagende Host, da hun gik fra ham. For det var jo færdig at kunne lade til, hun ikke troede, han fejlede noget.

Marianes Indtræden i Skolestuen, hvor Sogneraadet sad i en Kreds, næsten helt borte i Tobaksrøg og Tusmørke, foregik langsomt og næsten lydløst. Om Mændene havde sovet, vilde hendes Komme næppe have vækket én iblandt dem. Ikke just, at hun var ræd, men det kriblede dog i hende, da hun stod over for de ni Magthavere, og hun blev forvirret. Mange spørgende og undrende Blikke var jo rettet imod hende. Hvad mon *hun* vilde? Det var jo sjældent, at andre end Fattighuskonerne indfandt sig ved Møderne.

Der var ganske roligt derinde.

Marianes Stemme skælvede, da hun brød den lumre Stilhed.

»Det var den Skat. At dersom vi kunde faa den sat ned til det gamle, saa var det rigtignok rart. Ole sejer, vi kan ette holde ud aa svore mer.«

»Vi har jo ette lagt noget videre paa, Mariane!« sagde Smeden. »Naar I har kunnet svore alt det andet, kan I saa ette svore den Bitte med?«

»Nej, det kan vitte.«

»Jamen, saa staar vi jo ligesom Manden, der havde læsset flere Sten paa sin Vogn, end hans Heste ku' slæve. Kan ditte trække *den*, sagde han og begyndte at kyle Sten af Vognen, saa kan de heller ette trække *den*; og saadan blev han ved, til Vognen var tom!« — Smeden var i det muntre Hjørne.

»Bar vi os saadan ad, saa kom vi vist straks i Avisen!« lo Skomageren.

»— eller i Daarekisten!« sagde Mølleren.

Mariane tog Vejret dybt, saaret af deres Ord.

»Ja, vi kan nu ette svore mer.«

Formanden saa op fra den tykke Foliant, hvori han havde siddet og skrevet.

»S—aa, kan I ikke? Hvorfor kommer Ole da ikke selv og klager?«

»Aa, han ligger og er saa møj ræle syg, han ku' ette gaa herop i Dag, om det saa aldrig var om det.«

Mølleren, der sad med Hænderne foldede over Maven, satte et Smil op og begyndte at køre rundt med Øjnene.

»Syg? — det maa være kommet hastigt paa, for i Søndags saa jeg ham i Kerken.«

»Ja, men dér har han nok ogsaa faaet det,« svarede Mariane; »for han var hel skidt, da han kom hjem. Han er jo ogsaa gammel nu, han kan ette stort.«

Mølleren's Øjne glinsede med et muntert Blik.

»Ja—a. Men I har jo da heller ette nødig aa ta' saa haardt af det, I to Folk; I har jo dygtig mange Penge paa Rente, har I'tte, Mariane?«

Mariane rystede af Iver.

»Nej! Det er kun Løgn, Folk gaar og sejer om vos. De er altid saa misundelige, saa snart vi andre bare har en hel Hose mer end dem.«

»Det har jo ikke noget at sige, Mariane,« sagde Formanden forretningsmæssigt. »Du kan jo opgive, hvad I har, saa kan I blive sat i Skat derefter.«

»Ja, det véd jette saa lige, for jeg kan ette læse saadan noget kunstigt noget. Men Ole har sagt, vi har ette saa farlig møj mer end et Tusi' Kroner, og det, sejer han, ku' vitte komme til aa gi' *saa* møj af.«

Formanden lagde sig tilbage og rettede med megen Myndighed sine Øjne mod Marianes Ansigt.

»Ja, det kommer jo an paa, hvad Ole kalder *farlig meget*.«

Skomageren strøg sig om Hageskægget.

»Det er et saare vidt Begreb,« sagde han.

En ung Gaardmand vendte sig smilende imod ham :

»Det gaar kanske helt op til en Million!«

Smeden kløede sig i Panden med Pibespiden.

»*Millionær*, det tror jeg nu ette ilejn, at Ole han er, om og han kan ha' noget Sølvtoj.«

Formanden lagde sig frem over Protokollen og saa paa Mariane.

»Vi har nu tænkt, I havde jert Hus udbetalt og en tre—fire Tusend Kroner paa Rente!«

Mariane gjorde et Kast med Hovedet, som var der pludselig bleven hende stukket en Brand i Næsen.

»Nej!« tog hun forskrækket paa Vej. »Nej det kan ette ha' Rimelighed. Det er jo dog mest mig,

der skal tjene noget. Hvad mener I, saadan en gammel Stabejs som Ole kan bestille nu?»

Mølleren paatog sig en alvorlig Mine, mens Munterheden blinkede i hans Øjenkroge.

»Tror du nu ligegodt ette, Mariane, at Ole har set fejl i Sparekassebogen?» sagde han.

»Nej. — I *kommer* til at lade det blive ved det gamle! Hvad om Ole nu skal blive liggende herefter, og vi sku' komme til at koste Doktor og Apoteksager paa ham. Saa er det rigtignok ingen Spøg for vos.«

Maaden hun sagde det paa, men især Udtrykket i hendes Ansigt, slukkede Munterhedens Gnister, og Mariane blev bønhørt, — ikke af Hensyn til Ole, endnu mindre for Retfærdighedens Skyld — Nedsættelsen var ligefrem uforsvarlig, sagde Skomageren — men af Barmhjærtighed, som jo her kunde øves mod en billig Penge. Mariane skulde ikke have en slem Modtagelse, naar hun kom hjem. Hun havde det vist ondt nok endda.

Med straalende Øjne skyndte hun sig hjem, sikker paa, at nu vilde Ole blive glad.

Mariane fik just ingen Tak. Den Slags Ord havde Ole langt til. Men han anbefalede hende at varme sig en ekstra Kop Kaffe, og det var sjældne Ord af *ham*.

Nu havde han det for Resten ligesom lidt bedre, sagde han. Det var kanske lige saa godt at prøve, om han kunde taale at være oppe et Korn. Og kunde der blive noget til Levns i Kedlen, saa troede han næsten, han kunde drikke et Fingerbølfuld.

Da Mariane gav ham Kaffe hen paa Sengen, sagde han:

»Nej, sætte *Lysblaalaage* for vor Have til Sommer, *det* skal du dovtte faa mig til, Mariane, nu at jeg har set, hvor ondt Folk har af hver en Bitte, vi gør.«

Mariane drog et stort Suk, — hun havde glædet sig saa inderligt til den lyseblaa Laage.

Hun gik tungt hen over Gulvet, mod Døren.

»Jeg tror, jeg vil gaa en Omgang ud til Koen, hun skulde vist ha' en Tot.«

»Ja,« vrængede Ole efter hende, »stop du heller det hele i *hende* paa én Gang, saa faar din Sjæl vel Ro!«

Mariane hørte ikke efter hans Bemærkning, det Kvad kendte hun fra før. Hun gik ud i Kostalden, hvor der lige var saa megen Plads i Baasen, at hun kunde staa ved Siden af Koen.

Mariane lagde begge sine Arme over Dyrets Ryg og skjulte sit Ansigt i dem. Her græd hun sine stride Taarer, alt imens hun fortalte sin Nød for Koen, der strakte Hals imod hende og slikkede op ad hendes Skørt.

Koens kendte Kærtegn kaldte Mariane tilbage til Virkeligheden. Hun tog en Skuffefuld Grut og hældte den i Krybben.

»Dér, lille Rø'en! Stræb nu og synk det, inden vor Far kommer herud!«

SKEMÆNDENE

Tværs over de tilsneede Marker, der laa i Solnedgangens gule Lys, kom en Mand i tung, langskridtet Gang, idet han stævnedes mod en lille Udflyttergaard paa Agerup Mark. Over hans venstre Aksel hang en Tværsæk, i højre Haand førte han en svær Knortekæp.

Ikke saa snart havde han rørt ved Portklinken, før en lille Stuehund røg imod ham med sit klingre »Væv—væv—væv!« der akkompagneredes af Lænkehundens sindige »Vuf, vuf, vuf!«

Manden standsede og snakkede godt til den lille, bøjede sig for at klappe den; men Hunden var ubestikkelig, den fulgte ham i Hælene helt ind i Dagligstuen, hvor Gjertrud, Konen, sad og spandt ved det hendøende Dagskær.

Hun standsede Rokkehjulet, da han havde faaet sig skubbet inden for Døren, mens hun besvarede hans dæmpede »God-Aften«.

»Kan vi slaa en lille Handel om noget Trætøj?«

»Næ—j.«

»Aa jo. For gammelt Kendskabs Skyld!«

Han svang den ramlende Tværsæk af Skuldren og satte den paa Gulvet.

Gjertrud maalsaa paa ham.

»Gammelt Kendskab? Da véd, det er da ikke *Morten*, der har tjent for Andensvend her for mange Aar siden? — vi har spurgt, han er kommen til at gaa med Skeer.«

Han smilte fornøjet helt om til Ørene.

»Jo det er saamæn saa, men du kan sagtens ikke kende mig.«

»Nej, det kan jeg rigtignok ikke.«

Hun rejste sig, slog Laaddet af sit Forklæde og gav Haand til ham.

»Som du dog har forandret dig! Du maa da være voksen, siden du flyttede fra os, du var jo kun en lille Knude den Gang, af en 17—18 Aars at være. Og saa det store Skæg, du har lagt dig til! Det er derfor, jeg slet ikke kan kende dig. Og du er jo ogsaa dejt mere mager, end du var den Gang.«

»Ja, men det er ikke saa sært, at jeg har tabt mig, saa mange Genvordigheder som jeg har haft.«

Han tog Vejret dybt, og hans Ansigt forvandlede sig til et Begrædelsens Billede.

Gjertrud saa med et medlidende Blik paa ham.

»Jeg har været i flere haarde Sygdomme, — ja, det har været af én Besværlighed og i en anden.

Og naar der saa bliver ved at vælte Børn ind, — min Kone har faaet Tvillinger ikke mindre end to Gange, — saa kan du jo nok tænke, at jeg har ikke haft det *ret* synderlig.«

»Herre Gud. Ja det er rigtignok ikke Spøgeværk, hvor saadan noget falder paa.«

»Det er Alvor,« sukkede han.

Gjertrud stod og førte sine Hænder langsomt rundt om hinanden; hun ynkede ham oprigtig.

»Saa har du vel hel tabt dit gode Humør, — du var altid saa munter, da du tjente her.«

Han vuggede Hovedet.

»Gud naade os for Humør! Det er fløjten for længe siden.«

»Jeg huede ikke, at vi skulde af med dig. Du var altid saa tjenstvillig, naar vi Kvindfolk bad om din Hjælp, og saa morsom. Og der var ingen, der saadan kunde lege med Karen som du. — — Men sæt dig dog ned, Morten! Nu skal jeg se efter nogen Mad, du kan vel nok være lid til noget.«

»Tak. — Ja, det er jo ikke saa let at traske om med saadan et Læs fra Morgen til Aften, og det er jo ikke ret tit, at nogen byder os noget.«

Lemfældig satte han sig om i Krogen ved et Hjørne af det lange, hvidskurede Bord, saa langt tilbage i Skyggen, han kunde komme.

»Hvor mange Aar er det nu, siden du tjente her, Morten? — ja lad mig se, det kan jeg jo

nemt regne ud, for Karen var akkurat to Aar, da du rejste, og nu bliver hun to og tyve.«

»Ja — lige akkurat.«

»Kan du huske den Gang, du fiskede hende op af Andedammen?«

»Ja—e, — aak ja! Det glemmer jeg aldrig. Ja da skal jeg rigtignok love for, hun var kommen i Knibe! — Aa som jeg dog holdt af den Pige! — og hun var ogsaa grov glad ved *mig*.«

»Ja, I var jo *svært* gode Venner. Det er jo ikke alle, der saadan kan omgaas den Slags Folk.«

»Nej, der er stor Forskel, men det har jeg nu kunnet saa temmelig med, hvor jeg har tjent.«

Der lød raske Trin ude fra Stenbroen, hvor Karen kom bærende en tom Spand.

»Der har vi hende,« sagde Gjertrud. — »Nu kan I gøre jer kendt med hinanden, mens jeg skærer dig noget Mad.«

Han sad med strakt Hals og kigede ud ad Vinduet.

»Men er *det* Karen! — Sikken en Pige der er bleven af *hende*, det *kan* nok være!«

»Ja, det er en lang!«

»Ja — men hun har Førelsen med sig!«

Efter en Pavse sagde Gjertrud:

»Vor Far er død, — ja, det véd du vel?«

»Nej, men jeg kunde tænke mig 'et,« klynkede han og snøftede sig skævnæset et Par Gange.

Ved Pigens Indtræden sagde Gjertrud fra Køkkenet:

»Det er din gamle Kæreste, der er kommen at besøge dig. Hvad mener du!?»

Pigen saa alvorlig paa Gæsten, der sad og smilte ærbødig til hende.

»He, he, he! Du vil vel ikke kendes ved mig længer, Karen?»

»Jeg véd ikke af, jeg har set dig før.«

»Det er Morten, ham, der hjalp dig op af Dammen, da du var bare en lille bitte én. Men det kan du ikke huske.«

Karen stod rød og glad.

»Men!« udbrød hun. — »Ja, det har Mor snakket om saa tit.« Hun rakte ham venlig Haanden. — »Ja, vi havde rigtignok hørt, du var kommen til at gaa med Skeer nu.«

»Vi skal jo tjene Føden med noget, Karen.«

Gjertrud spurgte ude fra Køkkenet:

»Hvor var det, du rejste hen at tjene her fra, Morten? — var det ikke helt op ad Skovsiden?»

»Jo, — til en Gaard oppe i Vissenbjerg Sogn, hvor jeg bor nu. Men det Flyt har jeg fortrudt mange, mange Gange, for saadan en Tjeneste, som jeg havde her, — saadan et Madkva'ter, — det har jeg hverken haft før eller siden — og faar heller aldrig mer.«

»Du er gift vel?» spurgte Karen.

»Ja — desværre. Vi er otte, saa der skal ikke lidt til, *Karen*.«

»U—ha! Nej det maa du nok sige.«

Der blev en Pavse. Han sad og sukkede dybt og saa nedbøjet hen for sig, mens Øjnene skinnede fugtigt i Lyset fra Kakkelovnsilden.

»Ja, din Far er død,« sagde han, snøftende.

»Ja. Det er syv Aar siden til Foraaret.«

»Saa kunde det jo ikke være saa stort for tidlig, at I fik et Karlfolk ind, — en *Mand* mener jeg! Men kanske du er forlovet, *Karen*? — ja, det kommer jo ikke mig ved.«

»Nej. Vi kan nok faa Gaarden passet endda.«

»Det forstaar sig. Der er nu ellers en Karl oppe paa min Egn . . .«

»Nej, ellers Tak!«

»— saadan et *herligt* Menneske. Ham kunde jeg nok ønske, du skulde ha' *Karen*!«

»Naa. Ja det er godt betænkt af dig.«

»Det er en Stadskarl, og saa har han en Masse Penge.«

Karens Mund krusede sig af Foragt.

»*Penge*,« sagde hun. Det lød, som om hun spyttede Ordet ud.

»Da er *de* ikke at kimse af!«

»Naar de kommer paa en ærlig Maade.«

Han saa dumt paa hende; det dér var ham for dunkelt.

»Ærlig Maade? — de følger jo med i samme Køb.«

Karen slog en frisk Latter op.

»Dér traf du det rette Ord, Morten!«

Han saa forbløffet ud.

»Jeg forstaar dig ikke til Fuldkommenhed, Karen. Men du skulde bare se ham!«

»Det kan ikke ende det.«

»Ja ja, saadan én hitter vi nu ikke under hver Busk!«

Gjertrud kom ind med en Tallerkenfuld Mad. Hendes Mine lod formode, at hun havde hørt Samtalen.

»Det lader ikke, hun vil giftes, Morten!« sagde hun med et Smil.

Han nikkede.

»Tøv nu bare, til hun faar denne her at se!«

Gjertrud tog Flaske og Glas ud af Krogskalet. Nu skulde han værsgod forsyne sig.

Han tog godt fra, — Stykke paa Stykke forsvandt, til Tallerkenen var tømt, skønt det knap var at se paa ham, at han spiste.

»Gaar du hjem hver Aften?« spurgte Gjertrud.

»Nej det gør du vel ikke.«

»Nej, jeg ligger ude omkring, hvor Folk vil huse mig.«

»Ja, da maa du saa godt blive her i Nat.«

»Tak! Det var rigtignok et godt Tilbud. Men jeg skal hjem, for min Kone ligger syg. Hjem skal jeg, om jeg saa skal vandre den ganske Nat.«

»Al det, der ogsaa er falden ind over dit stak-
kels Menneske!« sagde hun, varmt deltagende.

»Det er Haardheder,« sukkede han.

»Men det maa jo saa være Guds Vilje,« føjede
han til efter en Pavse.

Ogsaa Gjertrud sukkede.

»Vi skal jo tage, hvad Vorherre lægger paa os.«

»Og være glad til,« sagde han højtidelig og
slog en Dram i sig.

»Hvordan — ligger du til Leje, Morten; eller
du har Hus selv?«

»Jeg ligger kun til Leje.«

»Mor,« kaldte Datteren fra Køkkenet.

Gjertrud gik ud til hende. De stod og mum-
lede noget til hinanden, hvorefter Moderen gik ned
i Kælderen. Da hun atter kom ind i Dagligstuen,
havde hun en Ost og et stort Stykke Sul med til
ham.

»Tak! Mange Tusend Tak! Det kan nok være,
min Kone bliver glad, naar jeg kommer med saa-
dan en Dragtfuld. — Nu vil jeg tømme Trætøjet
sammen i den ene Pose og komme Sulet i den
tomme, saa kan der bedre blive Ligevægt.«

Han tømte en af sine Poser af paa Bordet.

»Jeg vil ogsaa gjerne give dig et halvt Brød,
hvis du tror, du kan føre det.«

»Du er alt for god ved mig! Føre det kan
jeg jo sagtens!«

Karen hentede et halvt Brød, som han fik i

Posen til det andet. Saa tog de hans Trævarer i Øjesyn. Gjertrud købte flere Ting af ham, skønt hun maatte sige, at for Tiden havde hun ikke Brug for noget af den Slags.

Derefter gav Karen ham Kaffe med Krydderbrød til.

»Skal jeg ha' mer endnu! Jeg kan jo snart ikke være bekendt at komme her tiere.«

»Vist kan du saa,« sagde Gjertrud. »Du har ikke besøgt os for tit, siden du rejste. Hvordan kan det dog være, du slet ikke kom ud og saa til os, Morten?«

»Det var den lange Vej, ellers havde jeg jo kommen. Jeg gik og længtes saa meget efter at se til jer, men det gik hen, og saa blev jeg gift, og der kom saa meget i Vejen.«

Han tømte Koppen.

»Saa, nu siger jeg saa mange Tak. Nu kan jeg nok taale at stampe hjem, om ogsaa det bliver noget silde.«

Han pakkede sammen og hev Tværsækken over Skulderen.

»A—h, den er *vægtig*; næstendels tungere, end den var den anden Morgen, jeg gik hjemme fra.«

Han bød dem Haanden.

»Farvel, og nu saa mange Tak for alt godt. — Ja, saa kan jeg vel godt give ham et lille Vink?«

Gjertrud strøg sig smilende over Hofferne med begge Hænder og svarede skælmisk:

»Ja, gør du kun det, Morten!«

»Nej Tak,« sagde Karen tørt og gik.

* * *

Ugen efter fik Hundene travlt igen: Ind ad Porten kom i frisk Gang en tyk, undersætsig Mand -- ligeledes med Stok og Tværsæk.

Moder og Datter sad i Dagligstuen, da han kom.

»'Dav!« hilste han muntert. »Nu kommer *Skemanden!*« Han slængte Sækken paa Gulvet og strøg Kabudsen af sit svedende Hoved.

»Ja,« sagde Gjertrud, »vi har nu ikke Brug for noget i Dag.«

»Jo Fanme har I og *det!* — Ja, du kender mig vel sagtens ikke nu, Gjertrud?«

De saa stift paa ham.

»Du kan ikke se, det er Morten, I havde til at tjene her?«

Hun og Karen studsede og smilte til hinanden.

»Det lyder mig noget underlig,« sagde Gjertrud. »Han har jo nylig været her.«

»Hvad *har* han?«

»Men Jøsses dog!« udbrød hun. »Her var jo en lang Skæggemand forleden og foregav, at han var Morten, der havde tjent os, og vi betænkte ham med et og andet, — vi havde ondt af det for

ham, fordi han klagede sig, at det var saa smaat for ham.«

Morten stod et Øjeblik som himmelfalden og stirrede paa dem med et fjollet Blik.

»En Skæggemand siger du? — Aa! det har været ham Jesper Kukker, de kalder ham. Jeg har rigtignok snakket med ham engang i Vinter, og da fortalte jeg ham, at jeg skulde herud, hvor jeg havde tjent, — dér vilde jeg nok handle godt.«

Hans Forbavselse slog over i Harme.

· »Fanden han da ogsaa i den Kukker!«

EN GILDESFÆRD

Paa en Skovvej gik en Mand og ærgrede sig, fordi Skæbnen ikke havde været ham rundhaandet nok, saa han kunde fare af Sted paa Luftringe — ligesom næsten hver anden Mandsperson, han mødte paa sin Vej — i Steden for saadan at stampe sig frem med en Fornemmelse i Fødderne, som om hver Sten, han traadte paa, skar sig dybt ind i Kødet.

Over hans Hoved flimrede ungt Bøgeløv med friske, festlige Sus, og frem af de grønne, gyngende Masser bruste klar og sød Fuglesang, en klinger, dirrende Jubel, blandet med Raageskrig. Der blev bygget Reder, Bierne fyldte deres »Kurve« med Blomsterstøv — Livsglæden rislede op af Jorden og ned fra den grønne, blinkende Skovhimmel.

Men Ærgrelsen havde hængt en Taage for hans Øjne og lammet hans Hørenerver, saa Foraaret ikke kunde befrugte hans Indre.

Bedst som han gik og labbede paa Skovvejen, skelnede han nogle Mandsstemmer, der skar ind

mellem hverandre, snart stigende, snart synkende, jævnlig springende over i en kraftig, rullende Latter. Og lidt efter kunde han opfatte enkelte spredte Ord og skimte de talende, der stod uden for et lille Hus bag det ikke fuldt udsprungne Skovhegn.

Det anede ham, at noget særligt maatte gaa for sig derhenne, thi Munterheden voksede. Og de himmelblaa Røgflager, som fattede op af Skorstenshullet og legende slyngede sig ud over Skovtoppene, øgede hans Anelse: Her havde de nok den store Gryde paa i Dag.

Det lille Hus skinnede af Kalk og Kønrogsværte i Solen, Gangen mellem Laagen og Trappestenen var nylig gruset, og helt ud til Vejens Hjulspor var der strøt Blomster og Buksbom. Ris og Huggespaaner i Vedkastet var revet sammen og lagt i Dyrge ved den høje spidse Brændestak, der stod ved den sønden Gavl. Der var gjort alt, hvad en Smaakaarsmand evnede, for at det hele kunde se pænt ud, og der var intet at pege Fingre af, selv for en meget kritisk Beskuer, tvært imod, Oppudsningen var udført med en beundringsværdig, næsten rørende Nøjagtighed. Hytten kunde ikke have staaet mere fin og ren, om den saa lige var dalet ned fra Himlen.

Paa Vejen, tæt ved Huset, stod en Vogn forspændt med et Par gamle Heste, der nu og da løftede en Fod, som havde de Værk i de gamle Ben, og sukkede dybt — maaske efter Forløsning

eller efter Grøftens friske Græs, som pirred dem i Næsen med sin Duft. Vognen indeholdt kun to Langhalmsdukker. Lidt længere fra Huset holdt et andet Køretøj med to Agestole.

Smaagrupper af Mænd, alle i Hævdstøj, nogle endog med høje, Hareulds Hattø paa, og alle mer eller mindre hede i Øjnene, stod livligt snakkende og røgende ved Vognene.

Den vejfarende Mand var en fremmed her; han saa og saa: Barselgilde paa en søgn Dag? Nej, her var vist Bryllup.

Men saa fik han Øje paa noget hvidt, et Lagen, som hang for et Par af Vinduerne.

Ligfærd!

Den fremmede gav sig god Tid. Han standsede ved en Mand, der stod lidt afsides og krummede sig, famlende under Vesten efter en Bukseknap, og gav sig i Snak med ham.

»Vi skulde jo ha' denne her gamle Niels, Af-tægtsmanden, puttet i Jor'en. Nu er Mads da endelig sluppen ham,« sagde Manden og trak Vesten ned med smaa Ryk og spyttede i Vejgrøften.

»Mads? — er det Svigersønnen?«

»Ne—j, nej *de* kommer ikke hinanden noget ved, det var én, der hængte ved Huset den Gang, som at Mads han købte «

»Havde gamle Niels da ingen nære Slægtninge?«

»*Han* har ingen Familie, — ja, langt ude i

Leddene ka'ske. — Ja, det var saamæn en glædelig Død, om nogens er'et. Det vil linde godt for Madses, for den Aftægt var mer end baade Skatter og Renter. Der var jo snart ingen Ende paa alt det Smør og Flæsk og jeg—véd—ikke—hvad, der skulde udredes til den gamle. Og hvad han saa ikke selv kunde naa at fortære, det gav han til andre, som kunde sidde og snakke det fra ham. To Mænd *er* gaaet fallit paa ham i dette Hus, saa det var ligefrem et helt Vovespil af Mads at drage herind.«

Mads kom frem i Døren, — lystig, med Hatten paa Snur.

»Saa Folkens!« sagde han, »skal vi saa ta' en Rejsetaar, inden vi læsser ham. Værsgod, vil I nu holde jer til. Værsgod!«

Saa standsede hans Blik ved den fremmede. Mads hilste fornøjet og traadte hen imod ham. Vel kendte han ikke den Mand, sagde han, men det kunde ogsaa være det samme, han skulde nu »lige-godt med ind og smage Mosten!«

Den fremmede undslog sig, men han maatte med. De andre Mænd fulgte efter, langsomt og med Ophold. Inde i Stuen sad nogle Gæster ved et langt Bord, der var dækket med en hvid Dug. Kalvesteg og kogte Æg, Syltetøj og Kage samt Drikkevarer fandtes paa Bordet. En Kone kom ind med nogle Kopper Kaffe paa en Bakke. Stuen var opfyldt af en blaa Tobakstaage.

Mads stod og littede paa nogle Flasker, til han fandt én med noget i; saa gik han omkring og skænkede.

»I to Karle,« sagde han til et Par Mænd, der sad og drak Kaffe omme bag Bordet — »I har s'gu vist ikke faaet jer en sort! — I skal ha' noget i Kaffen!« Mads skænkede i Kopperne, dog ikke uden Indsigelser fra de paagældende: der skulde være Maade med — *ligegodt!*

Ikke et Øje, ikke en Mund tydede paa Sorg. Af og til lød en spøgefuld Bemærkning, udtalt med dæmpet, komisk-langsomt Tonefald og tilsvarende Minespil; men Skæmten overskred ikke visse givne Grænser.

»Ja — *det* maa vi rigtignok sige,« sagde en lavstammet, før Mand, »at Mads han koster ham net hen. Sik'en Begravelse! . . . her er nok baade af det ene og det andet Slags!«

»Ja, han kommer ikke tørt i Jor'en, den,« sagde en ivrig Tobaksryger . . . »Vi skal jo ikke snakke ilde om de døde, de skal ha' Lov at hvile i Fred — men til at gamle Niels har vær' en farlig Brand, det har han nu, om vi maa sige det!« — han saa sig om, som ventede han at finde Medhold hos de andre.

Ingen modsagde ham.

»Det er net gjort af Mads,« fremførte en stille Mand, hvis Øjne hele Tiden stod runde og vandklare med et uudgrundeligt Blik under den ned-

trukne Hatteskygge . . . »det er jo ligesom det ku' ha' vær' en hel Gaardmand,« føjede han til med en stille, dyb Humor i Tonefaldet, men uden at det sælsomme Blik forlod hans Øjne.

Mads dukkede sig, næsten rørt ved al denne Ros.

»Vi har jo ikke saa stort at gøre med,« sagde han højtidelig, »men vi har gjort, hvad vi kunde. Og hvad der saa ellers kan være at sige om den gamle og saadan, se det maa vi jo ikke tænke ved paa saadan en Tid. Han skal ikke herud af som en Stodder.« Det sidste Ord faldt med Eftertryk, men samtidig saas hans Adamsæble at bevæge sig, som om han havde faaet noget op i Svælget, og han flyttede sig urolig, hævede og sænkede Hovedet flere Gange.

»Det er altsammen, som *det* skal være, Mads,« sagde den lille føre Mand, idet han tændte sin Pibe. »Men der kunde dog ligegodt gærne være *dem*, der . . .« han fik pludselig travlt med at bakke.

»Ja,« fuldførte en anden, med Glasset paa Vej til Munden, »der kunde nok være *dem*, som gærne kunde synes, det gjorde ikke saa nøje, hvordan saadan én kom i Jor'en.«

En Mand med et stort Skæg og mørke, ildfulde Øjne udtalte i en fyndig Tone:

»Mads er den eneste, der nogen Sinde har kunnet komme ud af det med gamle Niels, vi andre kunde ikke ha' gjort ham det efter.«

Mads rømmede sig og sagde:

»Det var nu drøjt nok sommetider, men . . .«

Hans Kone afbrød ham:

»Ja Mads har da grædt *nogen* Gange for den Sags Skyld.«

Han blev flov og mumlede:

»Aa vist har jeg.«

»Men det var svært,« vedblev Konen, »hvor Niels forandrede sig, inden han døde.«

»Ja, han takkede mig da saa meget kønt paa det sidste,« sagde Mads, »han tog ved min Haand og bad mig om Forladelse.«

»Det har saa ligegodt ligesom vendt sig i ham,« sagde den ivrige Ryger, »Samvittigheden og det dér . . .«

Den fremmede sad og saa sig om i den Tanke, at der maatte vel være ét Par vaade Øjne i det mindste. Nej, der var ikke det, der lignede Sorg. Alle var, efter den lille Samtale om den afdøde, lige saa muntre som før, om ikke mere.

— — —

»Vi skulde vel synge en Salme over ham, førend vi glider,« sagde Mads og saa spørgende paa Forsamlingen.

Nogle af Gæsterne rejste sig og fulgte langsomt efter ham ind i Aftægtsstuen, hvor Liget laa. Granduft og Ligkistens Tjærelugt strømmede imod dem. Konen hentede en Salmebog, og der blev sunget over den døde. Kun to Stemmer hørtes, to

tunge, rystende Stemmer, men der klang et stemningsfuldt Enfold ud af dem. Tilhørernes Ansigter ligesom stivnede under Salmesangen, Øjnene blev stille og forlegne, lukkede sig halvt.

Kisten skulde ud af Vinduet. Bærerne stønede, deres Ben strittede krampagtigt mod Lergulvet, saa Støvlehælene satte Mærker. Nogle gav Ordre: »Længer om mod Skabet, Per!« — »Holdt! I maa ikke skyde saa galt paa.« — »Højere op der bag ved, Overkanten ta'r paa!« — Og en Mand, der kom i Klemme mellem Kistens bageste Ende og Væggen gav sin Smærte Luft i en Ed.

Under Stønnen og højroset, men ganske harmløst Mundhuggeri, blev Kisten sat op i Vognen og nogle faa Godtkøbskranse hængt paa den.

Mads greb Tømmen og satte sig op, hans Kone tog Plads ved Siden af ham, og nu gik det langsomt mod Kirkegaarden. Den fremmedes Vej faldt sammen med Ligtogets, han slog Følge.

Under Jordfæstelsen drev han om mellem Gravene. Ved Kirkegaardslaagen tog han Afsked med Mads og Konen, før disse kørte hjem. Ligtalen havde gjort hendes Øjne lidt røde, ogsaa paa Madses Ansigt laa Vemodsskygger, men den Lethed, hvormed Ægteparret steg til Vogns, og den Livlighed, hvormed det satte sig til Rette paa Siddefjælen, viste tydeligt, at der var falden tunge Vægte fra deres Skuldre.

Saa mange af Følget, som der kunde hænge

paa de to Vogne, fik Plads. Kun de raskeste Ben maatte gaa. Og nu gik det hjemad. Store Støv-masser væltede op om Hjulene og slog Hvirvler i Solskinnet.

Man kørte, som -- ja, som om gamle Niels var i Hælene paa dem!

Den fremmedes Øje fulgte Vognene paa deres Fart ud i det lysegrønne, forarsklare Landskab, hvor Blomster og smaa hvide Lam spættede Eng og Ager.

Sit eget Savn følte han ikke længer. Samværet med de hjemkørende Folk havde indflyttet ham i en Tanke- og Følelseskreds, der vel var snæver, men ædel og ærlig — ophøjet midt i sine ligefremme Udtryk, sund og enkel, lige ud af Guds fri, Guds friske Natur.

Fattige Folk, brave Folk, tænkte den fremmede. Der kommer Døden med Smil paa sit huløjede Knokkelansigt og bringer dem den Højtid, som Livet saa længe har nægtet dem.

Ikke skulde det undre mig, om Mads sætter en køn Mindetavle med Lovord paa den gamles Grav, saa snart han faar de Kroner slidt sammen, Tavlen koster.

LYKKEN

Det var et grødefuldt Vejr den Dag, Jens og Karen Kirstine som nygifte Folk flyttede ud til det afsides, faldefærdige Lilleskovsted.

Det unge Ægtepar var meget lykkeligt, og de glædede sig ved det lille Sted, som var det den herligste Bopæl i hele Landet.

»Kan du nu se Marken, Karen Kirstine?« — Jens pegede med Pisken. — »Det er vor helt over til Hegnet med de store Pile.«

»Ja. — Jeg synes, den ser større ud i Dag end som den Dag, vi købte den.«

»Synes du.«

Karen Kirstine sad og saa sig om. Det var saa kønt med Aaen, der løb i Bugter neden for Huset, og med det store blaa Vand, Fjorden, der blinkede ude bag Træerne.

Hesten — »Store Klavs« — standsede ved Porten. Jens sprang af Vognen og løftede Karen Kirstine ned i sine stærke Hænder.

»Saa tung du er!« sagde han.

Efter at Store-Klavs var kommen i Stald og havde faaet noget at æde, gik Jens og hans Kone omkring og saa paa Ejendommen og paa de tre lodne, elendige Høveder, der gloede dem i Møde fra en Udkant af Mosen. Jens pegede og slog ud med Armen, mens han forklarede, hvordan det skulde være herefter. De klappede Køerne og flyttede dem. Og da alt var beset, og Solen gaaet ned, satte de sig hos hinanden inde ved det lille, vaklende Dagligstuebord for at holde Maaltid. Og efter at Jens havde fodret Hesten af og flyttet Køerne til Nat, gik han og Karen Kirstine til Ro i Sovekammeret, der havde Vinduer ud til et Vildnis af en lille Have, hvor Bikuber uden Bier stod paa Rad langs en græsvergroet Gang. I et nærliggende Krat slog en Nattergal; det lød saa kønt, syntes de. Og de laa længe vaagne; de kunde ikke sove for bar Lykke. Af og til gav Klavs et Tramp ude i Stalden, og det knagede i Spiltovet, da han lagde sig til Hvile. — Først da Nattergalen var ved at holde op med at synge, faldt Ægteparret i Søvn.

*

*

*

Der holdtes ingen Tjenestefolk i Lilleskovstedet. Jens og Karen Kirstine boede alene og noget langt fra nærmeste Nabo. De havde en Masse Gæld paa Stedet, men det tænkte de ikke stort paa; de fik nok Renterne skrabet sammen, mente de, Føde

og Klæder kunde de vel heller ikke komme i Nød for, naar de vilde arbejde, og stort videre rakte deres Ønsker ikke. Begge var født tarveligt op, navnlig Jens, Stads havde de aldrig haft synderlig Sans for, og Fornøjelser havde de ikke gaaet mange Skridt efter, siden de blev Kærestefolk. De fik nok det, *de* skulde bruge. De følte sig rige og tragtede ikke efter Velstand. Men de arbejdede med Liv og Lyst fra Morgen til Aften; de puslede om deres Husdyr og snakkede til dem, som om det var deres Børn. Jens spækkede og kalkede og fløjtede; han farvede Stolperne — og lejlighedsvis sit Ansigt — med Kønrogsværte, og imellem raabte han til Karen Kirstine, at hun skulde komme ud og se, hvor fint han havde gjort det. Hun var henrykt over at se, hvad Jens havde lavet med en Stump gammel Murske og en næsten opslidt Kalkekost, og lo ad hans sortbrogede Ansigt. Og før hun gik ind til sit, kyssede hun ham og sagde, at han skulde komme, naar hun pikkede paa Ruden, for saa var Maden færdig. Og hvor smagte Karen Kirstines Mad godt! Jens syntes, den var lige saa god som hans Moders. Han sad i Skjortæærmer og spiste og svedte, snakkede og lo. Karen Kirstine blussede af Glæde. Og struttende af godt Humør gik de løs paa Arbejdet igen.

Dagene gik som en Fest.

*

*

*

Det blev Efteraar; Regnen faldt fin og tæt som Støv. Den sivede ned ad Ansigtet paa Jens, der med Klavs for Ploven stampede af Sted i Mulden; den slørede alt derude, drev og dryppede i den stille Dag, og ingen muntre Lyde rullede gennem Stilheden, ingen Lærker kvidrede for Pløje- manden. Skumring og Stilhed, Løvfald og Væde saa vidt hans Sanser rakte. Ikke en Plet blaa Himmel, ikke et Glimt Sol brød den sørgmodige, graa Ensformighed.

Jens ønskede vel, at Solen maatte skinne og Regnen høre op; men smittet af Dagens Stemning var han ikke. I hans Øjne og over hans brede brune Aasyn stod en Lysning af dyb Tilfredshed. Han tænkte hyppig paa Karen Kirstine, som gik derhjemme og tumlede med Gryder og Kar; han tænkte paa den af de røde Køer, der snart, naar hun havde kælvet, vilde forøge det ringe Mælke- udbytte med flere Kander daglig; han tænkte paa den græsløbne, magre Jord, han pløjede: hvor meget Korn *den* vel maatte kunne give næste Sommer. Tænkte paa, hvor Gud dog havde været ham og Karen Kirstine god, — og han rettede et taknemligt Blik mod Himlen. For Jens havde faaet en kristelig Opdragelse og altid følt sig sikker paa, at Vorherre nok vilde staa ham bi, naar han skik- kede sig vel. En bedre Kone end Karen Kirstine kunde Gud ikke have skænket ham, det var Jens saa viss paa.

Imellem sang og fløjtede han og snakkede til Store-Klavs, der krumrygget stampede af Sted med Ploven; Jens maatte jævnlig hen at klappe det store, kantede Dyr, og der var ikke længe imellem, at Klavs fik en Rundtenom Rugbrød.

»Kærnekarl!« sagde Jens. »Nu ska' vi snart hjem til Karen Ke'stine og se, om hun har noget godt til vos!«

Da Jens og Store-Klavs ved Middagstid kom ind fra Marken, stod Karen Kirstine med opfæstet Skørt ude ved Brønden og pumpede Vand i Sten-truget; hun spurgte leende, om de var dygtig gennemblødt.

»Næ—høj! -- Vi er da heller hverken af Sukker eller Salt.«

Og medens han trak Hesten ind, fyldte Karen Kirstine Hakkelse med Grut paa i Krybben; Klavs skulde have et godt Foder, det havde han tjent, den gamle Karl!

»Vi har pløjet lige en hel Ager!« sagde Jens stolt.

»Ja I er et Par gromme Karle, er I!«

* * *

Det blev Vinter. Jens satte Ploven under Tag, da han først i December havde faaet Grønjorden pløjet. Og naar han om Morgenen havde fodret Hest og Køer, striglet Klavs og spist sin Davre,

tog han fat ude i Loen. Plejlen suste over de udspredte Neg. Kærnerne sprang til Vejrs og faldt med en raslende Lyd, der klang godt i Jens' Øre. Han sparede ikke paa Kræfterne. Men om han end havde nok saa travlt, maatte han dog holde op, naar Karen Kirstine viste sit glade Ansigt i Lødøren.

Naar han skulde have Kornet rensed, efter at det var kastet med Skuffen, stillede Karen Kirstine i Loen. Jens øste paa, og *han* øste fra, mens *hun* trak Maskinen. Bag efter bistod hun ham med at maale Kornet i Sække og faa det paa Loftet; hun hjalp ham spøgende Sækken paa Nakken, og det hele gik som en Leg.

Deres Korn var ikke af den vægtigste Slags, det var groet paa moseagtig Jord; men de var begge saa taknemlige for hvert et Aks, deres Jord havde baaret. Jens havde aldrig tænkt, han skulde have avlet saa mange Tønder, som der blev; han fløjtede og sang af Glæde, og gjorde nogle lystige Bevægelser, naar han oppe fra Loftet kom springende med den tomme Sæk. Karen Kirstine maatte le ad ham; hun var selv oplagt til Spøg.

— Sneen lagde sig i tykke Lag over Lille-skovstedets Marker og Tage, og Rimen slog ind ved Døre og Vinduer, omgav dem med lodne Strimler og glimrede paa Indersiden af de tynde Vægge i Stalden, hvor Klavs stod og lettede paa sine stive Ben, som om han havde Gigt i dem,

hvad han maaske ogsaa havde, og hvor Kvæget stod og frøs, saa dets Haarlag strittede som Pigene paa et Pindsvin. Jens satte Halmknipper for Stalddørene, og naar han derefter om Morgenen, med Lygten i Haanden, traadte ind til Dyrene, var der lunt i Stalden, og Køerne rejste sig med Tegn paa Velbefindende; deres store mørke Øjne skin-nede ham i Møde. Og Klavs stivede sig op fra Halmlejet, under stor Larm, og begyndte at skrabe med Forbenene.

En halv Times Tid efter plejede Karen Kirstine at have Kaffen færdig. Saa var der lunt i det lille Køkken, og Jens blev somme Tider siddende længe inde hos hende; det var jo paa en Tidaars, hvor han ikke havde saa stort at bestille, efter at han havde faaet optærsket.

Passiaren blev fortsat ude i Stalden, mens Karen Kirstine malkede og Jens striglede Hesten. Efter Davretid satte hun sig paa gammeldags Vis til at spinde. Jens gav sig i Lag med den store Bunke Brænde, han dels havde hentet i Skoven, dels hugget i sine Hegn. Det savede og kløvede Brænde stillede han op ved den ene Stuehusgavl, og en Dag maatte Karen Kirstine ud at se hans to Brændetaarne, som ganske vist var noget skæve og knudrede, men som hun ikke des mindre roste.

Paa Hylden i Dagligstuen laa en gammel Sang-bog, som Jens somme Tider tog ned om Aftenen, naar Syngelysten kom op i ham. Karen Kirstine

satte sig paa Bænken hos ham, og saa sang de, saa deres Stemmer kunde høres langt ud i Vinter-aftenens døde Stilhed. Karen Kirstine sang kønt; det gjorde Jens ikke, men lidt kunde han nok synge, ganske lidt.

*   *   *

En Søndag, først paa det ny Aar, kørte de ad By i en temmelig medtagen Stadsvogn af ældre Model — en af den Slags, Fynboerne i sin Tid solgte en Mængde af til Hedeboenderne.

De var i deres bedste Tøj, de skulde nemlig til Tornbjærggaard for at besøge et Par meget velhavende Folk, som Jens var lidt i Slægt med.

Karen Kirstine og Jens fik en venlig, om just ikke varm Modtagelse; men Venligheden kom lidt højt oppe fra, hvad Jens dog ikke mærkede, og Tornbjærgmanden smilte, idet han tog det lille-skovske Køretøj i Øjesyn; men det saa Jens heller ikke, og det undgik Karen Kirstines Opmærksomhed, at Konen af og til kom med Ytringer, mod hvilke en mere sart Forfængelighed end Karen Kirstines vilde have gjort Oprør.

Mens Gæsterne sad til Bords, gik Tornbjærg-folkenes halvvoxne Sønner og morede sig med at sige Vittigheder om Jens' Hest og Vogn.

Jens og Karen Kirstine havde for øvrig megen Glæde af Besøget. Mætte og oprømte kørte de hjem

i den stille, maanelyse Vinternat, og i mange Dage derefter talte de om den Tur; de ligefrem *levede* paa den.

Tornbjærgfolkene havde lovet at gengælde Besøget »inden saalænge«, men lod sig dog først se i Lilleskovstedet hen i Maj, da Karen Kirstine laa i Barselseng. De medførte en Masse lækre Sager: stegte Kyllinger, Kage og Vin. Og de var saa hensynsfulde at lade være at sige noget nedsættende om Jens' Kreaturer; men de roste dem ikke. Det gjorde Jens selv: *den* malkede saa og saa skrap, *den* havde der været budt saa og saa meget for, men saadan en Ko vilde han dog ikke af med, saalænge hun ikke havde faaet en Kviekalv, der kunde afløse hende; for hun var saadan en herlig Ko. Jens syntes, det var nogle rigtig gode Køer, nok saa gode som hans Naboers. Han roste ogsaa sit Korn.

Tornbjærgmanden hørte opmærksomt, men med et vist nedladende Smil, paa Jens' Forklaringer, sugede paa Piben, rømmede sig og sagde saa godt som intet.

Ved Sengen, hvori Karen Kirstine laa med sin nyfødte, en kraftig Dreng, sad Konen og fortalte op om sin Gøren til Vævs, sine Tjenestepiger og hvad der nylig var hændt i hendes Nabolag. Karen Kirstine syntes, det var saadan en rar Kone.

Da Gæsterne havde set sig om og faaet noget at leve af, mente Tornbjærgmanden, at nu var det

bedst, de kom til at rokke af; for de havde jo »temmelig« langt hjem, og det kunde snart blive Aften, og noget ulidsomt saa det ud i Vejret. Midt paa Eftermiddagen kørte de saa hjem, efter et kort Besøg, men hverken Jens eller Karen Kirstine tænkte noget særligt ved det tidlige Opbrud eller tog Anstød deraf; de var saa meget glade over Besøget og ved al den gode Barselmad.

»Sa'e han ellers noget om Kornet?« spurgte Karen Kirstine.

»Nej; han siger jo ette en hel Del, men jeg syntes jeg kunde forstaa, han mente, det var *godt*: og *det* er jo da ogsaa noget, enhver kan se.«

»Kre'turet — hvad sa'e han om *det*?«

»Aa ette saadan saa møj; — ja han sa'e da, at den mørke har nogle nette Horn, og det *har* hun jo ogsaa; der skal rigtignok en god til at staa ved Siden af *hende*. De har dem vist ette bedre paa Tornbjærggaard! — Jeg fortalte ham jo, hvor godt hun maalker.«

»Syntes han, det var skrap?«

»Ja, det *tror* jeg da. — Hvad sa'e *Konen*?«

»Ikke andet end godt. Der var jo et og andet, vi trængte for . . .«

»Hvad var *det*?« spurgte Jens hastig.

»Bohave. Men jeg sa'e, vi kunde nok hjælpe os med det, vi har. Ellers snakkede hun saa flinkt hele Tiden.«

»Ja det gjorde *han* ogsaa. Det er nogen

herlige Mennesker. Det er Folk, vi kan tænke at ty til, skulde det komme til at kniv' for os, men det er der nu ingen Fare for. — — Hvad skulde det være for noget Bohave, vi mangler?«

»Et Bord. Det gamle, vi har, er jo ogsaa saa simpelt.«

»Det Bord! . . . det er da et *godt* Bord.«

»Nej du kan jo nok se, det trænger til Maling, og det er pilraaddent. — Og saa skulde vi gærne ha' Gardiner i Stadsstuen; — det kan vi vel ogsaa nok faa.«

»Det *skal* vi ha'!« Jens slog et Slag med Haanden.

* * *

Barnet var dem en Kilde til daglig Glæde. Drengen trivedes godt, og hans Moder genvandt snart sit friske Udseende og kunde færdes ligesaa rask omkring som før. — Det var det gladeste Hus, nogen kunde gæste.

Den Dag, Barnet var i Kirke, havde Jens og Karen Kirstine mange af deres Slægt og Kendinge samlet hos sig. Flere af Gæsterne var flot kørende, deres Heste var saa fede, at de havde »Aal« ud ad Ryggen, og Vogne og Seletøj blinkede.

De fremmede foretog samvittighedsfulde Undersøgelser af de lilleskovske Herligheder. Korn og Græs havde en Tid lang været knuget af Tørke, der var gule Pletter i Byggen; men Jens udtalte

fortrøstningsfuldt, at dér skulde *nok* blive godt Korn, naar der bare vilde komme nogen Regn; for saadan havde Byggen ogsaa set ud Aaret før, og endda var der bleven en Grøde saa svær, at den laa i Leje flere Steder.

Mændene synede Kvæget baade for fra og bag fra, følte paa det og talte Ringene paa Hornene. Jens ventede, at de vilde rose hans Køer, som efter at have skudt deres lodne Haarlag var skinnende blanke, men langt fra fede. Men Jens tog fejl; én var for spids og for grovhudet, saa godt som uden Spejl og Yver; en anden havde nogle grimme store Horn, der tilmed stod rag røst i Vejret som Takkerne paa en Kronhjort; og om den ringeste i Flokken sagde en af de voksne Sønner:

»Den dér har du sgutte nødig at trække til Dyrskue!«

Jens hørte det og blev rød af Skam og Harm; men han tav. Han syntes, det var saa usselt at laste den rare Ko.

Jens skulde imidlertid faa værre Ting at høre.

Om Store-Klavs, der stod tøjret ved Havegærdet, bemærkede han, som havde spottet Koen, at det var nok en Hannoveraner eller en Frederiksborghest; og idet han vristede Munden op paa Klavs, føjede han til med et Grin, at Tænderne var dobbelt saa lange som almindelige Hestetænder og burde egentlig sendes ind til det oldnordiske Museum.

Der faldt endnu flere Ord, som stak Jens i Hjærtet. Han blev tavs, han, som ellers havde været saa talende. Han gik og tyggede paa et Straa, til han blev helt grøn om Munden.

Nogle af de kvindelige Gæster udtalte sig kritisk om Bohavet og Stuerne, men ikke i Karen Kirstines Nærværelse. Hun hørte dog en af dem sige:

»Det ser saa fattigt ud altsammen. Jeg véd ette, hvor Karen Ke'stine kan finde sig i at have det saa vovt . . . Og tænk, hun har ette faaet en eneste ny Kjole, siden hun blev givt!«

Karen Kirstine blev hed i Hovedet, hun havde mest Lyst til at jage dem ud af Huset allesammen. Med nedslagne, fugtige Øjne sneg hun sig sky og hastig forbi de fremmede og svarede kort og knapt paa deres Spørgsmaal.

Lidt ud paa Aftenen kom Jens ind i Dagligstuen, efter at have taget Afsked med det sidste Læs Gæster. Han var i trist Humør.

Paa en Stol ved Vinduet sad hans Kone med Barnet ved Brystet. Det undrede Jens, at hun saa saa lidende ud, og han spurgte, om hun fejlede noget.

Karen Kirstine tog Barnet fra Brystet uden at svare, og mens hun hægtede Kjolen, styrtede Taarerne ud af hendes Øjne.

»Men *hvad* er der da i Veji?« spurgte han med dyb Medynk og gik tæt hen til hende.

Saa fortalte Karen Kirstine, hvad hun havde hørt en af Konerne sige om hendes Hjem.

Jens blev oprørt men søgte samtidig at trøste hende.

»Du kan tro, *jeg* har ogsaa hørt noget, som ette var saa rart,« sagde han, og fortalte hende saa, hvad der havde saaret *ham*.

De kom dog over det værste.

Men næste Dag var Karen Kirstine bleg og forstemt. Alting stod hende i Vejen. Og Jens gik med sænket Hoved og faldt i Tanker, som han tav stille med. Han blev ude næsten hele Dagen; kun ved Maaltiderne, som blev nydt uden mange Ord, var han sammen med Karen Kirstine.

Hun var kommen til at føle sig saa fattig og saa ringe; Jens omtrent ogsaa. Hun syntes nu, at hun havde det saa usselt som nogen Fattighuskone; hun følte sig overset og foragtet af sine bedrestillede Slægtninge og Bekendte. Hun smed Komfurringene haardt fra sig, hun slog til Katten, da den som sædvanlig sad paa en Stol, saa den forfærdet fo'r ud af Stuen, og det var ikke langt fra, at Drengen havde faaet Smæk i Stedet for Kærtegn, da han begyndte at skribe op henne i Vuggen. Jens gik hun forbi, som han ikke var til.

Tanken om det Dyb, hun saa gabe imellem sig og sine velhavende Slægtninge — et Dyb som hun aldrig før havde stirret ned i — bed sig fast og gjorde hende kold. Ydmygelsen skar hende;

og Jens havde det ikke stort bedre, men han gik mere rolig med sit.

Karen Kirstine blev pirrelig og begyndte saa smaat at jage med Jens — han kunde ogsaa gærne bestille noget mere og se efter, hvordan andre Folk bar sig ad med deres Avlsvæsen . . .

* * *

Tidlig en Søndag, et Aarstid efter Barselgildet, kørte Lilleskovfamilien hjemme fra; de skulde en Omgang ud til nogle af deres Slægtninge, i hvilken Anledning Jens havde gjort et større Pudsearbejde paa Hest, Vogn og Seletøj. De havde godt tre Mil til deres Bestemmelsessted.

Det var en lys Sommermorgen; Lærkerne kvidrede over grønne Marker, hvor røde Køer aad sig trinde i frodigt Græs, og Skovens friske Løv skinnede i Solen og gik med lette Susninger, hver Gang en Luftning fo'r hen over Eggen.

»Du skulde egentlig ha' hav' dig en ny Hat til den Tur.« sagde Karen Kirstine, »det er farlig, saa rød den dér allerede er bleven.«

»Ja, det er heller kun en godtkøvs.«

»Du sætter den saa langt tilbage, og det ser ette godt ud med den store Bule, der er i den.« Hun tog Hatten og rettede paa den.

»Naa det er *saadan*, det ska' vær',« sagde Jens og satte Hatten paa Hovedet.

»Ikke saa langt om i *Nakki*, siger jeg! Saa ligner du en gammel Støjser. — Saadan!«

»Se Klavs!« sagde han. »Det kan nok være, han kan ta' Benene med sig!«

»Ja, nu er han jo ogsaa bleven lidt be're i Stanj. Det er farlig, som du har kræset for ham i den sidste Tid.«

»Ja, han skal være saadan, at Folk ette skal pege Fingre ad ham. — Er Drengen falden i Søvn?« Jens bøjede sig frem, saa han kunde se den lille, der sad indhyllet i et Sjal.

»Nej *han* er lysvaaven.«

Klavs blev efterhaanden tung i Travet, og Lyskerne kom til at ligge dybt inde. Men da han havde faaet et godt Foder ved en af Kroerne, hjalp det paa ham; og han flyttede sig ret livligt, da han op ad Formiddagen stampede ind ad Porten til en større ny Gaard med to-etages Stuehus og stort Haveanlæg med Sirbuske og omfangsrige Blomsterbede.

Der var Gæstebud i Gaarden den Dag. Seks—syv Stadsvogne blev stillet paa Rad ude midt paa Stenbroen og dækket med Presenninger. Den eneste Vogn, der henstod udækket, var Jens', hvorved den straks fangede Øjet; men han var godt fornøjet med sin gamle Vogn.

Jens lagde Mærke til, at Manden i Gaarden havde noget udmærket Korn og mange gode Køer. Og Jens saa og saa paa det Korn og de Køer,

mest paa Kørne. Mine er gode, tænkte han, men disse er dog bedre, meget bedre . . . Og Jens blev tavs og eftertænkssom. Men ingen af de andre Gæster bemærkede hans Tavshed; han gik bagest i Klyngen af de mange gifte og ugifte Mænd, der snakkede muntert op, medens de slæntrede hen over Marken. Og som han saadan gik og tænkte og saa, fik han Øjnene op for adskilligt, som han ikke før havde set. Nu saa Jens tydelig, at de andre Mænd og Karle var bedre klædt end han — ikke én iblandt dem havde en falmet Hat paa.

Og da han uden for Gaarden saa Karen Kirstine i Følge med en Flok Koner og Piger, der skulde ud at se paa Grisene, kunde Jens rigtig se, hvor tarvelig hendes Kjole var ved Siden af den brogede Stads, der omgav den. — Naa, saa farlig flotte var de da ikke *allesammen*, Karen Kirstine var vel lige saa fin som . . . nej, Jens maatte erkende, at alle de andre var finere, *meget* finere.

Jens blev forstemt. Han henvendte ikke et Ord til nogen, og ingen snakkede til *ham*. Straks efter Hovedmaaltidet gik han ud og satte Klavs for Vognen; han vilde hjem nu.

Store-Klavs trak tungt paa Benene som en Lødeko, da Jens og Karen Kirstine, i Overværelse af en ret talrig Forsamling, kørte ud af Gaarden; den gamle var bleven saa stiv og træt af Formiddagsturen, saa han knap kunde flytte en Fod uden

at gøre en Kraftanstrængelse, og den lille Snært, Jens tildelte ham, gjorde ingen synlig Virkning.

»Det vil tage Tid, inden *det* Helm's faar dem slævt hjem«, sagde en af Tilskuerne.

Jens blev ivrig og langede Klavs en Opstrammer, saa der blev en Vole tværs over Dyrets Sideben, og svinglende og raslende drejede Køretøjet ud gennem Porten.

»De grinte ad os,« sagde Karen Kirstine, da de kōm ud paa Vejen. — »At dutte kan køre saadan, at vi kan være det bekendt!«

»Ja, naar det gamle Asen ette vil rubbe sig! Men jeg skal faa ham til at flytte Skankerne, kan han tro!« Jens slog løs med Pisen.

»Naa, naa, naa, slaa nu dog ette Klavs for-dær'!«

»Aa han har staaet og ædt saalænge, han kan nok trave, naar han vil, den Skrubbet!«

»Han skal jo først ha' Benene ilknet. Kør dov med Manér.«

Der blev en langvarig Tavshed. Vognen knirkede og skramlede, og Klavs strittede sig frem i hoppende Trav, til han havde løbet det meste af en Fjerdingsvej, saa fik han Lov til at slaa over i Skridt.

»Hvordan kan det være«, spurgte Karen Kirstine, »at du gik og tombede alene for dig sel', da I var ude i Marken? Jeg saa ette, du snakkede med et eneste Menneske.«

»Aa, de regner nok ette mig for noget,« mumlede han.

»Sikke nogen Snak. Du har jo Munden med; der maatte da være *nogen*, der vilde snakke med *dig* ogsaa, véd jeg. — Rigtignok saa din Hat slemmt ud ved Siden af de andres, men . . .«

»N'aa, den tog sig vist lige saa godt ud dér, som din *Kjole*.«

»Saa gi' mig en ny! Du har ette gi'et mig en eneste Trævl, siden vi blev givt!«

»Du maa saamæn skaffe dig lige saa møj Stads, du mener, vi har Raad til.«

»Raad -- ja saa kommer jeg nok til at vente længe. — Det er jo dog dig, der skal sørge for, at der kan blive Raad; men du bry'er dig vel kun lidt om, at jeg ska' staa tilbage for de andre.«

»Tror du? Nej det ta'r du fejl med.«

Saa kørte de igen et langt Stykke i Tavshed. Det var et stille, blidt Maaneskinsvejr. Jens sad og stirrede tankefuld hen over Hesten, der luntede saa smaat af, og han svarede adspredt paa Karen Kirstines Bemærkninger. Af og til, naar Klavs var ved at gaa i Staa, fik han én af Pisken.

Først ved Midnat naaede de hjem. Klavs stand-sede med et Sæt og et dybt Suk uden for den lukkede Port. Karen Kirstine steg rask af Vognen, tog det sovende Barn paa Armen og gik ind.

»Hvor her ser søgnedags ud, naar vi lige

kommer fra saadan et fint Sted,« sagde hun, da Jens kom ind fra Stalden.

Jens sagde ikke videre. Han laa længe vaagen den Nat.

— — —

Dagen efter stod han og saa sig sort i Sindet paa sit Korn og sine Husdyr.

»Det er den bare Usselhed mod det, jeg saa i Gaar,« sagde han til Karen Kirstine ved Middagsbordet. — »Jeg vil ette længer gaa og bekse med det Skidt, for det kan aldrig komme til at ligne noget . . Vi maa heller se at komme fra dette her.«

»Jah, det kan blive godt.«

»Der er ette saa ussel en Bopæl i hele Fyns Land! Jorden er noget klottet Krammeri, — det er jo aldrig til at faa Død paa de Græsséner! — og saa avler jeg kun noget Skelkorn. Og *Bygninger* — og *Kre'tur* — og *Hest* — og . . . ja, det er det samme, *hvad* jeg nævner, saa er det skidt!«

»Ja — lad os ligegodt heller blive ved det, vi har, til videre, og se efter at skaffe os noget af det, vi trænger for.«

»Ja *jeg* vil ha' en anden Hest inden ret længe; jeg vil ette køre til Nar med *ham* længer!«

»Nej lad os nu først se at faa noget til at pynte op med i Stuerne; det trænges der mere til. Noget nyt Tøj skulde vi jo ogsaa ha'.«

»Aa, det haster det da'tte med; det er mer om at gøre, at vi faar en ordentlig Hest.«

»Klavs er jo da god nok til *vort* Brug endnu. Vi trænger mere til en ny *Vovn* . . . jeg er rigtignok ette stolt av at køre i den gamle Skraldekasse.«

Jens rynkede Panden og mumlede:

»Du vil nok være kørende ligesom en Grevinde.«

Karen Kirstine blev fornærmet.

»Du skal aldrig ærke dig, jeg vil ette tigge noget af *dig*.« Hun rejste sig og gik rask fra Bordet.

»Ja vi kan jo køre til Odense en a' Davene. saa kan du købe dig nogen Stads og hvad du ellers har Lyst til; — men *saa* vil jeg ogsaa ha' en anden *Hest*.«

* * *

Den første Markedsdag efter Ægteparrets store Adbytur stod Jens usædvanlig tidlig op for at lave sig og Store-Klavs i Stand til Rejsen; nu skulde der gøres Alvor af at faa den stivbenede Krikke ombyttet med en ordentlig Hest.

Karen Kirstine stod op for at koge Davren, men hendes Kækhed var brudt. Hun gik saa underlig og tumlede med Gryderne, som om hun slet ikke kunde finde paa at lave Mad den Morgen; hun skønnede, at Jens snart var færdig med at pudse Klavs, og saa skulde de spise, før de tog

afsted . . . Men hvordan var det dog? — saadan det trykkede hende i Halsen . . .

Karen Kirstine lod Davren passe sig selv og gik sagte over i Stalden. Dér stod Jens endnu og børstede og strøg paa Hesten. Han mærkede ikke hendes Nærværelse, før hun smøg op i Baasen til ham og Klavs. Hun slog sine Arme om Jens' Hals og gav sig til at græde.

»Aa Jens! er det værd aa sæl'e Klavs? Vi var jo dov saa gla'e ved ham begge to — og saa lykkel'e ved vor' Hjem. Og jeg behøver jo slet ingen ny Stads for det første . . .«

Jens saa hel betuttet frem for sig og sagde:

»Men vore . . .«

»Aa!« afbrød Karen Kirstine ham, »dem har vi jo slet'e nødig at holde Selskav med. Vi var jo lykkel'e nok dem foruden.«

De klappede begge to Klavs og gik smilende som i gamle Dage ind til deres Morgen-Maal tid.

RØRBÆKSFOLKENE

Aaret efter at den gamle Jeppe Knudsen i Rørbækstedet var bleven Enkemand, giftede han sig med sin Husholderske Stine, en stor stærk Pige paa nogle og tredive Aar.

Den lille hvidhaarede Mand blev snart saa af-fældig, saa han ikke længer kunde høste sit Korn selv. Men saa tog *Stine* fat. Hun var Kone for at kunne meje sit Skaar saa godt som mangen en Mand. Og ikke ene *det*: hun endte al det sværeste Arbejde. Det gik som en Røg for hende. Jeppe krøb omkring paa Agrene som han gik paa Hængedynd og satte Negene sammen; han blev mindre og mindre, skrumpede ind, saa Klæderne kom til at hænge om ham som en Sæk paa en Stavr. Af og til maatte han sidde og hvile sig, det havde Jeppe aldrig plejet van. I sin Velmagts Tid havde han været paa Færde den ganske Dag og, om Somren, noget af Natten med, — slidt og slæbt som en ~~Smaakørrhest~~ og samlet Penge, saa mange som der under gunstige Forhold gennem en ~~Menneske-~~ alder kan samles i et ~~lille~~ **Bøndested**.

Jeppe var bleven tavs og tungsindet paa sine gamle Dage; det var nok nærmest Børnene — de tre Smaadrenge, Stine havde skænket ham — han gik og tænkte paa; for *hans* Tid var jo snart omme, og saa kunde Stine gjerne faa i Sinde at gifte sig igen, hun var jo ung og rask . . . Jeppe's Øjne blev vaade somme Tider, naar han saa paa Børnene . . .

Et Foraar døde han og blev begrædt af Stine og de to ældste Drengene, den mindste var for lille endnu til blot at ane sin Faderløshed.

Men Stine sørgede sig ikke smal og bleg. Alle-rede ved Sankt Hansdagstid begyndte hun at snakke til Nabokonerne om, hvor trælsomt det var at være alene med saadan tre, naar hun skulde gøre omtrent alting selv. Hvor kunde de dog sagtens, hvem der havde en Mand!

Og sidst i Høst sagde hun til en Kone, der hjalp hende med at køre Korn, at hvis hun vidste en ordentlig og net Karl, eller ikke for gammel Enkemand, saa maatte hun nok vise ham ned til hende.

Konen tog sig af Sagen. Og inden Mikkelsdag kom der en Karl paa noget over det halve Hundrede ind til Stine, som hun stod og æltede Dejg. De kendte hinanden, og da han havde siddet og snakket lidt om hendes Køer — han kunde nok lide at faa en Kviekalv paa den bedste Ko — kom han

med en Ytring om Stines Enkestand: hm, at det var lige strængt nok at være baade Kone og Mand . . .

Ja, det var det jo. Men Stine vilde ikke nærmere ind paa den Snak, hun blev ved at ælte.

Nej *ham* syntes hun dog ikke rigtig om, sagde hun Dagen efter til Konen. Skulde hun giftes, vilde hun nok have én, der saa lidt bedre ud og knap var saa drævevorn.

Ja saa kunde hun selv være sig om én, Konen vilde ikke her »rende til Nar« tiere.

Det første halve Aarstid derefter var der ingen, der friede til Stine.

Men saa, i Paaske Helligdage, fik hun Besøg af en Mand langt ude fra Sletten, én hun før havde tjent. Han havde en Broder til sig med, en lille rød musset Blok paa 23 Aar. De var begge to saa vel klædt paa som et Par større Gaardmænd og røg af hver en stor Pibe med skinnende Sølvbeslag; og Hest og Vogn var i god Stand.

Enken viste dem sit Kram og bakkede op for dem. Hun havde i en Fart faaet en anden Kjole paa og sit Haar redt. Hun sprang som en ung Tøs og blussede og skinnede af Glæde.

Karlen sagde kun lidt; han gik omkring med et stille, enfoldig-bedrøvet Ansigt. Men Broderen snakkede op og gjorde Væsen: Havde hun Brug for en Karl i Sædetiden, saa var der én her! — og det kunde jo ske, han vilde blive noget længer, naar hun snakkede til ham om det. Ja, de blev

nok »enig om Sagerne«, sagde han med et Blink i Øjet og lo.

Stine smilte . . . ja, hun *havde* jo Brug for én. Og saa blev det da vedtaget, at Karlen — Søren hed han — skulde komme igen nogle Dage efter.

Søren havde ikke været en Uge hos Enken, før det kom ud blandt Folk, at der var ved at blive et Par af de to; nogen havde set ét, andre et andet, f. Eks. at Stine løb ud i Marken til ham hver halve Time. Mange vilde dog knap tro Rygtet: den Bælg! han gik næppe ind dér.

Snakken løb saa jævnt rundt en Tid, indtil den pludselig, da Parret blev lyst op i Kirken, spruttede fra Læberne under klukkende Munterhed.

Paa Bryllupsdagen gik det livligt til nede i Rørbækstedet. Smaadrene hoppede af Glæde i deres ny Tøj. Før Kirkefærden rokkede Brudmanden omkring i Stuen og skænkede for Gæsterne og tømte ikke saa ganske faa Glas; han var stærkt rødødet den Dag og snakkede med en skikkelig, noget plumret Stemme.

Udenfor stod hans hjælpsomme Broder og lovpriste Bopælen for en Flok Gæster . . . »Ja, min Bror Søren, han har rigtignok væ' *heldig* . . . . . saa'n Jord!« sagde han.

Stine og Søren blev kørt til Kirke i saadan en Fart, at Folkene paa de andre Vogne straks tabte dem af Syne men kom dog tidsnok til at overvære Vielsen.

Sidst paa Dagen steg Gildesstemningen til en ret betydelig Højde. Søren gav stormende Beviser paa, at han var en Dansekarl. Med den ene Arm om Livet paa den svære Brud, der var sit halve Hoved højere end han, og den anden stukket til Vejrs styrtede han rundt, saa det rystede i hele Huset, og raabte »Hu—it!« og »Avet om!«

— — —

Søren var nu altsaa Mand i Rørbækstedet. Han var fuldt saa skikkelig som han saa ud til, men ikke saa overdreven flittig og ædruelig.

Børnene var glade ved ham; de fulgte ham overalt i Marken og paa Mølleturene. Og Stine var lige til hun slog op og blev trindere for hver Dag.

Sørens Naboer smilte, naar de snakkede om ham. Senere lo de. Søren var jo ikke saa klog som de fleste, og saa havde han den Vane at byde næsten alle de Mænd og Karle, han traf paa, hjem til sig. Blandt dem, der efterkom Indbydelsen, var tre lystige Karle, men de fik straks ved deres Komme paa Fornemmelsen, at her var de ikke velkomne. Stine saa surt og knurrede, og Søren lod i Førstningen, som han ikke kendte dem. Trods det vilde Karlene ikke gaa, de havde lovet sig en munter Aften og lod med lavet Troskyldighed falde et Par Ord om, at de kom efter Indbydelse. Og de skubede sig hen paa Bænken bag Bordet, mens de dampede af Piberne og spyttede temmelig sejt.

Da de ud paa Natten forlod Huset, havde de

blanket Søren af i Sjervindsel for mange Kroner. Og siden talte de tre Karle om Besøget — til egen og andres Morskab: Søren var ligegodt den, der *raadede*, sagde de, men det var dog en Klud til at drikke; bare fem—seks Snapse, saa havde han et ordentligt Blus paa Lampen!

Søren vilde gærne mere sig, og han havde som sagt ikke noget imod at drikke en Dram; tvært imod. Han kørte temmelig tit af By med de to smaa Russere for Fjedervognen og sin store Pibe i Munden. Paa de første af sine Ture var Stine og Børnene med, senere blev hendes Plads besat med en eller anden Mand, som skulde med Søren ud at se til hans Familie og Bekendte langt ude paa Sletten.

Men hvad der ellers kunde være at sige om Søren, *det* maatte hans Naboer lade ham, at han var et overmaade tjenstvilligt Menneske. Det var tit, han uden Anmodning hjalp sin nærmeste Nabo, en velhavende Gaardmand, med Arbejdet i en travl Tid, skønt han var tilbage med sit eget. Hjemme svedte Søren ikke mange Draaber; naar han var ude at pløje, bedede han for hveranden Omgang; paa den Vis gik det helt igennem.

Søren fik tit fremmede, og han blev jo længer jo tykkere; hans glatte Drengensigt blev jævnt rødviollet over det hele. Han gav sig til at handle med Heste, noget af det dummeste han kunde gøre; det kostede ham mange Penge. Prangerne klaskede ham broderlig paa Skulderen og smilte til ham;

det gjorde Søren glad og medgørlig, det paavirkede hans Æresfølelse.

Stine græmmede sig og knurrede, men der var ikke noget at gøre ved Søren; han gik sit eget skæve Skud, drevet af en uimodstaaelig Magt, uden at se tilbage eller frem. Det begyndte at se truende ud for Familien, som i Løbet af fire—fem Aar var bleven forøget med tre Børn; for Søren blev mere og mere drikkfældig. Stine ønskede, at de snart kunde faa Stedet solgt; naar de kun havde et Hus, blev Søren vel da nødt til at gaa paa Arbejde, mente hun, og saa vilde han jo ikke faa Lejlighed til at svire saa tit som nu.

Da Søren ikke længer kunde bjærge sig i Rør-bækstedet, solgte han det og drog med Kone og Børn til en anden Egn, hvor han hurtigst mulig havde købt et forfaldent Hus med lidt Jord til af den Slags, der ryger sin Vej i Stormvejr.

Men nej om Søren gik paa Arbejde! Ved Hjælp af en gammel radmager Hest besørgede han noget af Mælkekørslen for et Mejeri; men da han ikke vilde eller kunde aflægge sin Drikkevane, eller med andre Ord: da han kørte, som han drak til, uden at sanse Vejgrøften, før han og Hesten og hele Historien ramlede ned i den, blev den Port jo snart lukket for ham.

Endnu var Søren dog ikke af den Mening, at det var nødvendigt, han saa sig om efter noget

Arbejde. Han solgte Hesten, men de fyrretyve Kroner, den kostede, røg jo snart.

Alligevel slap han for at komme i Selen: han faldt en Nat, ved ubevidst at fjærne sig for langt fra Vejen, i et Vandhul og druknede, staaende paa Hovedet.

FASTELAVN

FRA FIRSERNE

Fastelavnsdagen gryede i en tyk Rimluft.

Alle Byens Karle pudsede og gned paa Hestene, som skulde Dyrene i Bryllupsstads, Pigerne havde mod Sædvane i denne Morgenstund faaet Haaret flettet og Eftermiddagsdragten paa, og Konerne bagte Æbleskiver. Fra Stalddørene holdt Drengene Udkig, ængstelige for, at Fastelavnsridtet skulde begynde, før de blev færdige med deres Morgenrøgt.

Ved Ottetiden viste sig en Rytter med et skinrende Messinghorn under venstre Arm; han red paa et slagrygget Æg, der svippede med sin tynde korte Stjært, naar han kildede den med Sporen. Det var Mikkell Morten, en graanet Ungkarl, til hvis Musik mange Støvler og Sko var slidt.

Han raabte til en Pige, der stod inden for Havegærdet ved en Gaard:

»Har du Skoene i Orden til i Aften, Stine?«

»Ja det var nok ette godt andet! Men har du Spilleværket i Orden, at dutte ska' lappe paa

Strængene med Seglgarn ligesom ved sidste Juleleg?«

»Jo-ho, Stine! det er, som *det* skal være. *Sku'* det ske, at Kvinten — du véd den, vi bruger ved Kysvalsen! — sku' bliv' slidt for tidlig op, saa har jeg en ny i Daasen!«

»Aa, *du* er jo taavelig, men det har dutte faa't for nylig.«

»*Jeg* bliver aldrig aanles!«

Lidt efter aabnedes Portene, og Karle og ganske unge Knægte med spraglede Sløjfer paa Skuldrene red hen i Gildesgaarden, fulgt af en Flok Drenge, der i Haab om at tjene lidt Mønt ved at passe Hestene, mens Rytterne gjorde Visit, kappedes om at komme først; jo flere Heste, hver kunde sikre sig, des flere Drikkepenge.

Først skulde der stikkes i Ring om, hvem der skulde være Konge og hvem Prins. Rytterne flokkedes et lille Hundrede Alen fra »Galgen«, hvori Ringen hang. De fuldvoksne Karle havde Blomsten af Byens Hestebestand under sig, de yngre maatte tage til Takke med stive, tykvommede Gangere.

Langs Vejen stod Rækker af store og smaa Tilskuere.

Mikkel Morten og hans Medhjælper blæste Signal til Rytterne: nu maatte det gaa løs.

Karl efter Karl red i Kortgalop hen forbi Galgen, stikkende med Skaftet paa Ridepiskan efter

Ringen. Hver Gang denne blev tagen, bævrede et livligt Bifald og Trompetskrald gennem Luften.

Blandt Tilskuerne stod en før Bolsmand paa et Par svære Hjulben, en gennemfornøjet Mand, som ved sine livlige Fagter og Udbrud fik Folk til at le. Naar Ringen blev tagen, hamrede Per Skov, som han hed, sine Hænder mod hinanden, som var han paa Klapjagt, og lo med hele Legemet. Hans Lyksaligheds-Udbrud var en Appel, hvorefter alle undtagen hans Kone rettede sig; hver Gang Per vakte Opsigt, sendte Kirsten ham et Formaningsblik, som desværre prellede af paa hans Fastelavns-humør.

Per optraadte belærende over for de mindre øvede Ryttere, imellem at han roste dem; de yngste blev kendelig stolte ved hans Ros; for Per Skov var jo en gammel Dragon!

For fjerde Gang tog en af Sognefogdens Sønner Ringen. Trompetmusikken skingrede, og fra mange Munde lød det: »Søren er Konge!« Per Skov raabte og lo og klappede i Hænderne — Fastelavnsfryd fra Top til Taa.

»Skav dig nu ette saa'n!« mumlede hans Kone og knubsede ham paa Armen. Men det ænsede Per ikke; han blev ved at klappe og raabe.

»Du er da ogsaa et Hoved, Per!« Hun tog et iltert Tag i hans Trøjeærme.

»Naa, naa, Ke'sten! Det er Fastelavn, maa du hovse paa! *Hele* mit Liv er *Fastelavn!*«

»Du gør vos til Nar for alle Mennesken,« klynkede hun.

»Jeg ska' nok passe Udspillet, Ke'sten! — — Men hør en Ganj: Fik Grisi Æde, førend du gik? — ellers maatte du jo heller . . .«

»Nej, du skal ette narre mig, lille Per!« Hun nikkede et Par Gange.

Per blev kendelig flov ved at se sig gennemskuet; et Øjeblik stod han rolig med et aandsfraværende Udtryk i Ansigtet. Men ikke saa snart var det afgjort, hvem der skulde være Prins, før Per Skov havde glemt sin Kones Formaning. Som en ramt Kegle røg han hænderklappende ud midt paa Vejen og raabte til Prinsen:

»Det var ret! Det kan jeg li'e! Saa'n ska' hun komme!«

Nu følte Kirsten aabenbart Trang til at give ham en kraftig Irettesættelse, men gøre noget usædvanligt i Folks Paasyn kunde ikke falde hende ind. Saa greb hun til et Fif, som hun før havde brugt i lignende Tilfælde: hun gik hjem i Seng. Per skulde kønt komme til at hente hende nogle Draaber paa Apoteket den Dag i Dag; han skulde komme til at krybe til Korset, om han vilde have hende »rask« igen.

Rytterskaren red nu hen i Gildesgaarden. Konge og Prins skyndte sig ind i Storstuen, hvor de ombyttede deres Kasketter med høje Hareulds-

Hatte i spraglet Udstyr med Stjerner og Sløjfer og røde Silkebaand til at binde under Hagen.

Narren mødte med et kraftigt Skæg af Sværte og i en hvid med røde Kors forsynet Lærredsskjorte trukken uden paa Klæderne.

Pigerne hvinede lidt, da han forsøgte at kysse dem.

»Det er jo Skikken i Aar!« sagde Gavtyven, »og I er da ogsaa de første, der har sav' nej!«

Hvilket sidste ikke var saa mærkeligt, eftersom han lige havde begyndt paa sit Narrespil.

Pigerne holdt sig for Munden, men vendte dog Kinden til.

Thi naar *det* var Skikken i Aar, og naar ingen før dem havde sagt nej, og der bag Sværten stak et skært rødmusset Fjæs — —

I Trav gik det ud af Gildesgaarden, først Musikken, saa Konge og Prins, derpaa Øl- og Brændevinskænkerne, saa et Par Flagførere, fulgt af en lang Hale uden Rang og Titel.

Allersidst, som Dusken i Halen, kom Narren humpende paa et gammelt Øg. En Gulvmaatte agerede Sadel, og Stigbøjlerne var snoede Halmbaand. Overalt tog han Prisen.

Hurraraab og muntre Viser lød gennem Landsbyen, hvor saa at sige hvert Øje straaledede af Glæde. Smaamanden glemte sine Sorger, for i Dag prangede Bordene Byen rundt med god Mad, varmt Gammelt-Øl med »Pind« i og Brændevin, og han

følte sig velkommen alle Steder og syntes, at Skillevæggene mellem ham og andre smuldrede hen.

Mændene og de ældre Karle slæntrede flokkevis om fra Hus til Gaard og fra Gaard til Hus. De gjorde længere Ophold end Ungdommen. Naar én fik begyndt at fortælle, glemte de at gøre Flyt, og Veltalenheden steg.

En lille velhavende men ikke videre æstimeret Gaardmand blev af og til skoset, navnlig af Tække- manden, der snakkede noget om et Læs Gærdsel, som Gaardmanden efter manges Mening havde taget fra sin Nabos Skovmaal; men vedkommende sad med et ærlig-enfoldigt Ansigt og lod, som han ikke forstod Sigtelsen. Der blev ogsaa ymtet lidt om et Kræmmerhusfuld Snavs, som den formentlige Gærdseltyv en Gang havde skubbet hen til sine Pakker ude paa sin Købmands Disk — i den Tro, at det var Brystsukker eller lignende — og bag- efter foræret sin Kone det med de Ord: »Her ska' du se, hvad jeg har til *dig*, Lene!«

— — —

Kirsten laa hjemme i Alkoven og ventede paa, at Per skulde indfinde sig. Kunde hun være saa heldig at faa ham ud efter en Flaske Draaber, saa slap han da for at drikke mer, end han kunde taale. Rigtignok var han ikke fordrukken, langt fra, men paa Fastelavnsdagen plejede han ikke at være sikker. — Af og til rejste hun sig og kigede ud efter Per. Hvor blev han dog af?

Kirsten havde lige været oppe, da Fastelavnsrytterne gjorde Holdt uden for Huset og raabte Hurra. Lad dem bare skraale, tænkte Kirsten, i Dag faar de ikke noget her. Hun plejede ellers at gaa ud til dem med Æbleskiver og Drikkevarer. Kongen steg af og tog et Tag i Døren. Den var laaset. Saa svang han sig i Sadlen, og med et lystig Leveraab for Ægteparret red Sværmen bort.

Hun kunde dog ikke lade være at skamme sig, fordi hun i sin Vrede holdt sin Dør lukket for Fastelavnskarlene; det var aldrig sket før. Kirsten sukkede. Det var ogsaa Pers Skyld, det Asen!

Per morede sig. Han var kommen i Træk med Smeden, og de to havde i flere Timer stampet omkring og jævnlig fugtet Halsen med Ølkandernes romsvangre Indhold. Per var gennemtrængt af Menneskevenlighed, der ikke sjælden gav sig Udslag i Omfavnelser.

I en af Gaardene traf de to Mænd sammen med Rytterne; Karlene modtog dem med drillende Tilraab, som ikke var fri for at falde Per for Brystet. Han slog i Bordet, saa Glassene hoppede, og bandte paa, at ingen af dem kunde ride som han. Saa pikkede han med Knoerne paa Bordet og sagde:

»Jeg kan ride en Volte endnu!«

Kanske han saa vilde vise dem, hvordan *det* skulde gaa til.

»Ja-a. Men se — jeg kenjer jutte jere Bæster,«

mumlede Per, »og de dur jo heller ette til *det*. Jeg sku' bare ha' en Dragonhest, saa sku' I se!«

En Dragonhest! Ja der var jo Mikkel Mortens den slagryggede; hun havde vist ikke svedt sin militære Lærdom ud, og hun gik jo saa let paa Jorden endnu som noget Føl, og bar saa udmærket, forsikrede Mikkel Morten; hende kunde han hverken falde for eller bag af.

»Ja, ta' du *hende*, Per!« sagde Smeden oprømt, »saa ta'r jeg en af de andre . . . Vi to gamle Karle ska' dog vise dem, at vi kan sjangsere en Hest!«

Karlene fik nu Per læsset op paa det slagryggede Øg.

Smeden vilde ikke tage mod nogen Haandsrækning, han kravlede op ved egen Hjælp, men var saa uheldig at dumpe ned paa Hovedet ved den anden Side af Hesten — ned i Møddingen. Han vilde dog ikke lade *det* sidde paa sig, men gjorde straks et nyt Forsøg, som mærkelig nok lykkedes.

»Nu sætter vi de to gamle forrest!« raabte Kongen.

Næppe var Skaren med Smeden og Per i Spidsen kommen ud af Porten, før Mikkel Morten og hans Medhjælper blæste et skingrende »March-march«. Den slagryggede spidsede Øren, spilede Næsebor og rejste sin tyngte Halestump. Den Melodi kendte hun. Med et Fnys sprang hun pludselig —

under smældende Jubel af Følget — over i Galop, livligt viftende med Halen, ligesom for at sende Flokken en Afskedshilsen.

Per tog et fortvivlet Tag i Tøjlen og raabte tilbage, at dersom de ikke holdt op med den Trutten, saa skulde han — —. Truslen blev siddende i hans Strube; for den gamle Dragonhoppe brugte, opflammet af den vedholdende Trompetskingren, sine lodne stive Stolper, som blev den pisket med Svøber.

Smeden skyndte sig med at komme af Hesten under Paaskud af, at Sadlen var for bred til ham.

Per havde opgivet alt Haab om at standse det bortfarende Dyr, der ikke ænsede hans Rusketag. Han sad med en Tot Mankehaar viklet om Hænderne og stirrede om sig med store blege Øjne. Kasketten røg af ham, og det struttende Haar gav et Billede af hans Sjælstilstand.

Kvinderne korsede sig ved at se ham. Nogle af Mændene lo, saa de ravede.

Per raabte om Hjælp, men ingen kunde blive vendt til et Forsøg paa at stoppe Dyret, før det var for sent. Den gamle Dragonhoppe fór videre med Per, der hoppede højt som en Gummidukke, for hvert Spring den tog, og snart var baade han og Øget skjult for de mange Øjne.

Kirsten havde imidlertid sat sig til at sy. Pludselig tabte hun Naalen, og Hornbrillerne rutschede ned ad hendes Næse, da hun saa en Rytter fare

forbi Vinduerne. Hun fandt, han var identisk med Per, fór ud i Døren og naaede lige at blive Vidne til, at han faldt af og blev opslugt af en Snedrive.

»Men Jøsses dov, Mand!« stønnede den tililende, højlig forskrækkede Kirsten. — »Aa Gud ske Lov, du da slap derfro med Livet!« sagde hun lettet, da Per dukkede op af Sneen med en saa betuttet Mine, som om han lige var dumpet ned fra en anden Klode. »Har du slaaet dig?«

Per begyndte stille at slaa Sneen af sig.

»De slemme Knæjte!« brummede han. »Men de ska' faa med *mig* at bestille, det kan de forlade dem paa.«

Kirsten trængte deltagende paa med Spørgsmaal, men Per gav ingen sammenhængende Svar. Saa kunde hun nok forstaa, at han ikke selv var uden Skyld i Affæren.

»Det er, som jeg sejer: du gør vos til Nar for alle Mennesken.«

»Ja, hun snubled' jo, den Kamel.« Han saa sig om . . . »Gud ska' vide, hvor hun er stukken hen, jeg ser ette noget til hende. Jeg kommer nok til aa . . .«

»Ja vist! Nej kom du nu med *mig* hjem, nu har du vist faa't nok for i Dav. — Hvor er din Kasket?«

»Den har jeg tavn, men den faar jeg *nok* igen.«

»Din gove ny Vinterkasket!« Kirsten kunde ikke tilbageholde nogle Bemærkninger.

»Naa, *naa*, Ke'sten! Lad os nu snakke om 'et i Fre'lighed. — — Det var nu rigtig hæsliq, det sku' gaa mig saa'n. Tror du — hm — at der var nogen, der saa, jeg faldt av, Kesten?«

»Ja det sku' væ' sært, om jeg er den eneste, der saa 'et. *Det* ska' nok spørges.«

»Det vilde jette ha' havn for møj,« sukkede Per.

Saa gav han sig fuldstændig ind under sin Kones Myndighed og stampeb bag efter hende med Tegn paa oprigtig Anger.

Tanken om Pers sidste Bedrift trak Vandet af Kirstens Øjne, da hun gik ned ad Vejen. Hun fulgte altid omhyggelig hans Færd, for at han ikke skulde komme fejl af Sted og blive til Nar. Hun var en æstineret Kone.

Per fulgte hende ind i Stuen. Inden han vel havde faaet Døren lukket, kom en lille Dreng løbende med hans Kasket. Kirsten gav den lille nogle Æbleskiver. Da han var gaaet, sagde hun:

»Bliv nu hejme hos mig i Avten, Per.«

Per krympede sig og gned sit ene Øre; han saa helt elendig ud.

»Ja, Ke'sten, det kan du tro, jeg vilde ogsaa gæ'ne, men—e . . . Hvad mon Klokker er?« Han saa paa Uret. »Fem. Naa, ja saa er det jo god Tid,« mumlede han ligesom for sig selv.

»Du *vil* saa af Sted, kan jeg høre.«

»Ne—j, men jeg har gaaet til at love Smedi . . .«

»Hvad har du lovet *ham*?«

Per kløede sig igen paa Øret.

»Jeg skal seje dig, Ke'sten, at dersom jette møjer i Avten, saa sejer baade Smedi og de andre, at jeg har drukket mig saa fuld om Davi, saa jette ku' gaa til Gilde om Avteni, og se den Tort . . .«

»Aa Snak. Nej bliv nu hejme hos mig i Avten, det har du bedre av. De ler jo ad dig ilejn, over det du red og pjankede saa'n.«

»Haa, griner *de* ad mig, saa griner *jeg* ad dem. Det er jo kun Morskav det hele! — Jeg kommer vel til aa ta' den graa Frakke po?«

»Du gaar saa ilejn?«

»Bare en lille *Omganj!* Jeg synes dov'te, jeg godt kan lade det gove Fastelavnsgilde gaa fro mig.«

Kirsten tav et Øjeblik og saa i Tanker hen for sig. Et lille Smil gled over hendes Ansigt, da hun endelig sagde:

»Men saa maa du heller ta'e de andre Bovser paa ogsaa, de graa Hvergarns. Nu skal jeg ta'e dem ud af Skavet.«

Det var det bedste, Per længe havde hørt. Omklædningen tog ikke mange Minutter. Da han gik, sagde han:

»Klokken ti har du mig igen, Ke'sten; det er bestemt! Og jeg skal nok komme hejrn som en

ordentlig Mand. — Nu skal jeg først om til Smedi og høre, hvordan det gik *ham*.«

Kirsten satte sig til at sy igen. Det eneste, som bødede lidt paa hendes triste Humør, var Bevidstheden om, at hun havde narret Per til at skifte Bukser, hvorved han skilte sig ved sin Pengepung. Nu var hun da sikker paa, at han ikke spillede noget væk i Aften; han vilde jo da skamme sig ved at laane.

I Storstuen, hvor Dansen skulde gaa, brændte seks Tællelys i grønne Træstager. Men dér var endnu folketomt og isende koldt.

Inde i Dagligstuen, hvor et stort Baal knitrede og spragede i Ovn, sad Mads, Manden i Gaarden, og vuggede et sovende Barn, medens han røg paa en kort Træpibe. Over det lange Bord, hvorpaa der stod en blomstret Flaske med selvlukkende Glasprop, et Par store Ølkrus og nogle Snapseglass imellem Tallerkener med Æbleskiver og Smørrebrød, hang en Lampe med grøn Blikskærm. Paa den øverste Bordende laa to Spil Kort.

Alene Vuggegængernes Slag mod Stengulvet hørtes, saa stille var der i Stuen. Men snart lød der Støvletraad ude i Fremmerset, og efterhaanden blev Dagligstuebordet indrammet af Mænd og Karle.

»Værsgod og ta' jer en Ævl'skiv og en Mundfuld Brød til en Tor,« sagde Mads.

Et Par Glas fyldtes og gik fra Mand til Mand; Glassene tømtes, men ingen havde synderlig Mad-

lyst. Store Tobaksmulme væltede ud over Bordet, og der blev kvalmt i Stuen.

»Holdt! holdt!« raabte Skræderen muntert og lagde en Haand over Glasset, da Mads skænkede for ham.

Mads narrede ham dog — under Tilskuernes Bifaldslatter.

Skræderen hævede Glasset:

»Lad os saa klinke paa en — munter Avten!« sagde han.

»Paa en lille Trekort eller Napoleon!« kom det tørt fra Mads. »Det er vel nærmest det, du mejn' ?«

»Ja! — lige akkurat!« Skræderen smilte, og Glassene klirrede sammen over Bordet og vippedes sindigt.

For at give Plads i Dagligstuen, der efterhaanden var bleven fuld af Folk, gik Mads, fulgt af en 4—5 Mand, deriblandt Skræderen, ind i Sovekamret, hvor de satte sig til at spille Kort.

Langs Væggene i Storstuen sad to Rækker Ungdom, flest Piger, og ventede paa Kongen, som efter gammel Skik skulde aabne Dansen. Hvem mon vilde han kaare til Dronning? — var et Spørgsmaal, der brændte i Pigerækken. Spændingen øgedes ved den herskende Stilhed — den sagteste Fnisen kunde høres over hele Stuen. Ud fra disse Rader kraftig Ungdom strømmede en tyk, varm Em, der tøde Isen paa Ruderne. Mikkell Morten og den

anden Musikant gik langsomt over Gulvet, satte sig i en Krog, paa deres Kalveskinds Violinhylstre, og foretog nogle sagte Prøvestrygninger paa Strængene.

En Pige tog et stort Æble op af Lomnien og satte Tænder i det.

»Aa lad mig bi'!« bad en Karl og bøjede sig imod hende.

»Ja værsgod. Men saa maa du nok la' det gaa videre.«

Æblet gik fra Mund til Mund. Med en af Kærnerne mellem to Fingre spurgte en Karl:

»Hvor høj vil du ha' din Brud'seng, Ane?«

»Op til Bjælki!«

Kærnen sprang i en lav Bue over Gulvet.

»Aa—!« udbrød hun som i Skuffelse.

»N'aa — din Mo'r kan nok gi' dig en god Seng,« sagde en nærsiddende Pige, en af de ældre Aargange.

En anden af Pigerne kastede Kærnehuset i Panden paa Mikkel Morten.

Nu mødte Kongen. Den vajende Papirstads paa hans Hat raslede mod Bjælkerne, da han gik over Gulvet for at bestille en Vals. Musikanterne gned løs paa Strængene, og da Kongen havde begyndt at dreje rundt med Dronningen, efterfulgt af Prins og Prinsesse, Flagførere med Fruer og Skænkerne med *deres* Damer, myldrede en halv Snes Par ind paa Gulvet og faldt i Takt til Musiken.

Alene tilbage sad en stille, undselig Pige, som plejede at blive forbigaaet. Forknytt over, at hun straks skulde til at »tørre Havre«, flyttede hun hen i en dunkel Krog.

Narren kom ind og gjorde Løjer.

Da den første Dans var endt, skilte Konge og Prins sig ved deres Hatte, hvis Udsmykning Pigerne derefter kappedes om at tilegne sig, for dermed at gøre Børnene en Glæde.

Livligheden steg. Hver Gang der spilledes op paa ny, stimlede en Flok Karle sammen om nogle af de kønneste eller mest letdansende Piger, der slæbtes bort af de stærkeste Arme. Alle kom dog med — undtagen den stille, forknyttede Pige. For at skjule sin Ydmygelse og Græmmelse trykkede hun sig dybere ind i Krogen, mens hun stjaalent holdt Øje med en lille rask Karl, hendes Kæreste, som nu kun havde Øje for Præstens Stuepige.

Længe før Midnat gik den forknyttede Pige hjem; hun græd den forladtes modige Taarer ude i den stjerneklare Vinternat.

— — —

Inde i Dagligstuen blev der stærkt Røre, da Smeden og Per Skov tonede frem i Døren.

»Der har vi et Par rigtig ægte Gildeskarle,« sagde han, der sad for Bordenden, »de gaar ette af Veji for noget!«

»Vi er med paa Seksen!« sagde Smeden og slog ud med Armen.

»Ja, naar I er til *Fods*, saa er I med,« var der saa én, der bemærkede.

Smeden vendte sig mod Per og sagde:

»Kaa vi la' *det* sidde paa vos?«

Per glippede stærkt, som der var kommen noget til hans Øjne, og mumlede. Saa satte han sig paa Bænken, Smeden tog Plads ved Siden af ham, og de kom til at spille med.

Per blev saa underlig i Ansigtet, da han — efter en grundig Lommeundersøgelse — ikke havde fundet saa meget som en rød Skilling. Han sad og klemte paa Underkanten af sin Vest; det var før hændt at lidt Smaamønt havde forstukket sig i Foret. Han jog et Par Fingre ned i Vestelommen og borede, til der blev et stort Hul, men der var hverken Sølv eller Kobber paa Bunden.

Smeden saa stift paa ham.

»Du bliver saa bleg mellem Skuldrene, Per! Faar du undt?«

»Nej, men — jeg har hel glemt at faa Penje med.«

»Det ska' dutte græ'e over, jeg kan laane dig nogen,« trøstede Smeden, men tilføjede: »En aa'en Ganj maa dutte la' Kesten pudse dig Laasi av; for det er jo nok hende, der . . Hjærter udspillet!«

»Jeg er Mand i mit eget Hus, Smed!« raabte Per.

»Ja, naar Konen ette er hejme,« sagde Smeden tørt uden at se op fra sine Kort.

Klokken var omkring 12. I Sovekamret laa Kortene i Bunke, ved Siden af en rygende Bolle Puns.

Skræderen talte sine Penge; han havde ikke mange tilbage.

»Jeg har *tavt*,« sagde han.

»Det er lige saadan her,« konstaterede en anden.

»Hvem har da vunden?« spurgte Skræderen.

»Det har *du*, Sognefog'!«

Den gamle Sognefoged rodede leende om i sin Smaamønt.

Skræderen rejste sig, slog i Bordet og sagde:

»Rigtignok er jeg bleven balberet i denne Avten, men jeg vil ligegodt mere mig, det *vil* jeg! — Jeg er kun en Smaamand, jeg kommer ette til Gildes i *hvert* Vejr, og *her* har jeg lige saa møj *Ræjt* som alle I andre, naar jeg lægger mine 50 Øre. — Jeg vil *mere* mig! — Og nu Skaal, alle I gove Mænd! Skaal!«

En Vise blev sunget, og paavirket af den stigende Munterhed kom Kortspillerne i Dagligstuen frem i Sovekammerdøren. Per Skov og den, der stod ham nærmest, hagede sig fast i hinanden og tørnede dansende ind mellem de andre, der ilsomt reddede sig over mod Væggene. Enghavemanden fik et Stød paa Bælgen, saa han satte sig med et

Bump. Mads stod og holdt paa Bordet med de skælvende Flasker og Glas, mens Bølger af Puns plaskede ned omkring ham.

Per standsede forpustet, fattede to fyldte Glas, et i hver Haand, klinkede med sig selv -- »Skaal, Per!« — og tømte dem saa.

Fra Sovekamret væltede hele Styrken sig op mod Storstuen for at høre paa den lange og sørgelige Kærestevisse, som Møllerens Ane Marie — paa bønlig indtrængende Opfordring — havde ladet sig overtale til at synge. Hun var just ved det næst sidste Vers, hvor Helten falder for sin Medbejlers Kniv — »udi Skoven saa grøn« —, da hun med ét, ved at se sin Tilhørerflok forøget med de fleste af Bymændene, brød af med et Udbrud og en Mine, som om hun skulde forgaa af Skam.

Per Skov satte Træskoene fra sig, nu vilde han have sig en Svingom. Men Per maatte gaa Tiggergang, før han fandt en Pige, der vilde være ham følgagtig. Per førte sig paa en særegen Maade, men taktfast og stilfuldt. Han anede ikke, at der fra hans Vesterygs Underkant vajede en rød-hvid Sløjfe, som en Spøgefugl havde listet sig til at fæste paa ham, og kunde derfor ikke forstaa, hvad Mølleren mente med følgende: »Sæt Fla'et paa hel Stanj, Per, saa faar du nok Held med dig hos Pi'erne!«

Midt under denne Lystighed traadte hans

Kone frem i Storstuedøren og kaldte skarpt paa ham.

Per blev næsten ædru. Han nølede og saa forbløffet ud, mens han skævede til sine flossede Hosesokker.

»Kom nu!« sagde Kirsten.

Saa adlød han. Smeden raabte efter ham:

»Du er ligegodt en *Konemand*, Per!«

Et Par Kærestefolk, der stod ude i Porten, hørte Kirsten knurre, da hun og Manden gik ned ad Gyden. Per nødhostede, saa det lød, som der blev fileet Langsav.

»Det er dov et farligt Mørken,« sagde han.

»Ja for denj, der har vippet Flasken siden i Morges tidlig, kan Maaneskin nok blive til Formørkelse.«

Per var slaaet. Og de gik tavse videre.

— — —

Først ud paa Morgenstunden var Fastelavns-gildet endt. Der blev stille i Gaarden og mørkt i Storstuen. Sneen knirkede under de hjemgaaendes Støvler, Stjærnerne tindrede.

I Dagligstuen, hvor Lampen hang og oste med et rødt Blus, sad Mads og halvsov, mens han trak i Vuggesnoren. Naar han nikkede sig vaagen, tog han nogle raske Tag i Snoren, saa Vuggen var ved at vælte.

»Men er du da rejde klov, Mads!« sagde

Konen, da hun kom ind til ham. »Her sidder du og vugger, og Ba'net ligger inde i Senjen. Jeg sa' jo dov udtrykkelig til dig: Nu ta'er jeg Drenji!«

NABOER

Træt og svedt var Ole kommen hjem fra sit Arbejde i Tørvemosen, men han syntes dog, han skulde et Vend om til Tækkemandens inden Sengetid.

Han havde Lyst til at se, om deres Gris deromme nu kunde holde med hans. Saa kanske han med det samme kunde faa rigtig opklaret, om Kristen, Tækkemanden, saa havde i Sinde at trække sin Ko til Dyrskue.

Egentlig var det nærmest for det med Koen, han vilde derom — Ole havde fornummet paa et og andet, at Kristen havde noget i Sinde, men han var ikke helt viss paa, at han havde faaet i Halen paa Hemmeligheden.

Der gik sjælden nogen Uge, hvor ikke Ole og Kristen ude i Vibekærmosen saa til hinanden. De kunde i timevis staa og snakke om Ko og Gris inde i deres smaa, halvmørke Staldrum, mest om Koen, som gjerne var Genstand for et dyberegaaende Eftersyn, medens Grisen toges forholdsvis overfladisk til henimod Slagtetiden, da Spørgsmaalet om dens Vægt

medførte en mere grundig Fordybelse i Tingen, ja til Tider gav Anledning til smaa, muntre Vædde-maal.

Ole traf sin Nabo ude ved Husgavlen.

»God Avten,« hilste Ole livligt, med en klar og kraftig Stemme, og standsede ved Laagen.

»God Avten,« bød Kristen dæmpet og gik ham et Par Skridt i Møde -- lidt stivbenet af Slid og Alder.

Saa stod de og sugede paa Piberne, mens de snakkede om Vejret.

»Vi faar et hælleje Van'e til Natten,« sagde Ole, »det ska' du faa at se!«

»Tror du?« — Kristen drejede langsomt Øjnene mod Syd.

»Ja,« sagde Ole med Vægt, »hun er jo kulleje sort helt om ad Sønden!«

Kristen spyttede og trak Vejret dybt.

»Hm—ja . . . der er jo nogen Skyer.«

Da Æmnet var udtømt, gik de ind i Stalden. De maatte dukke sig for ikke at støde Hovedet mod Stænget. Gangen bag Grebningen var ikke bredere, end at Koen med sin Haledusk kunde naa at piske Kalken af Væggen, og to smaa Stier, til Faaret og Grisen, optog det meste af Pladsen mellem Døren og Kobaasen. Men den lille Stald var holdt i en stram Orden.

Koen drejede sine mørke, skinnende Øjne imod

de indtrædende; dens spinkle Horn lyste hvide i Halvmørket.

Først blev Grisen tagen i Øjesyn. Ole var i Mening om, at den nok kunde staa ved Siden af *hans* Gris — den var kanske endogsaa en Bitte bedre; hans var næsten bleven helt afædendes i den sidste Tid.

Saa kom Turen til den røde. Ole følte paa Koens Hud og Mælkeaarer, strøg den saa ud ad Ryggen og sagde, med Haanden paa dens Halerod:

»Naar det *ska'* vær', saa er *din* lige høj nok her, Kresten.«

Ja—a, det kunde vel nok siges, indrømmede Tækkemanden, med Munden strammet om Pibe-spidsen, og sænkede Hovedet.

»Dér er *min* nu jævnet Pokkers godt av, og hun er ogsaa *brejere*.«

Kristen tav og spyttede.

»Men det kan godt vær', at Spejl og Mælkeaarer er lige knevent saa store som hos *din* . . . Det er ellers svært, saa hun er bleven i Stanj, Kresten — I er nok gove ved hende!«

Nej, hun fik kun en Tot Vikkehavre Morgen og Aften, og det kunde jo ikke være mindre, nu der saa at sige ikke var Græs skabt.

»Ja—a . . .?« ytrede Naboen med et Glimt af Tvivl i Øjnene . . . »Naa, jeg er nu viss paa, Kresten, at de Køer, der kommer paa Dyrskue, de er ette en Bitte be're end vore; det er jeg saa over-

bevist om! — jeg saa nok hvordan *de* vaar, de møjte med i Fjor!«

Noget lignende havde Ole sagt et Par Gange før, men det havde Kristen ikke svaret noget til — bare misset med Øjnene. Nu sagde han undvigende:

»Det kan vist ette nytte, vi Mosemænd kommer dér.«

Ole saa forskende paa ham; men Kristens Ansigt forraadte ikke hans Tanker — det var stivt og roligt som en død Mands.

Der blev en Pølse, hvorunder de langsomt vendte hinanden Ryggen.

»Ja—e, det kun'e dov *vær'*,« sagde Ole . . .
»Det er vel heller ette just di' Mening?«

Kristen gjorde pludselig en Bevægelse, som om Gigten tog et Tag i ham.

»Lad vos gaa ind og faa Piven stoppet om,« sagde han og nærmede sig Uddøren.

De gik ind; og lidt efter bød Ole Godnat.

Saa varlig han var kommen hjem, sagde han til sin Kone, der laa henne i Sengen:

»Jeg tror, det er til i'en Nytte, vi har været saa hemmelig' med at mælde vor Ko ind til Dyrskuets, jeg kun'e fornemme paa Kresten, at han har noget i Sin'e med dejes ogsaa!«

»Naa kun'e du . . . Det kommer jo ogsaa ud mellem Folk ilejn, saa lyst som det er om Na'ten — *det spørg's*, inden I vel er trukken hejmm fra med Køerne.«

»Saa'n som dejes har *taget sig*,« sagde Ole, ved han klædte sig af . . . »Vi maa ha' hentet noget mere Grut til *vor*, saa vi kan faa dygtig Kød hængt paa Siderne af hende!«

»Ja—a . . . Men tror du ette, at Mikkel griner slemt ad jer, hvis I i'en Præmie faar?«

»Lad ham bare grine, det er jo da en ærlig Saj at trække vor' Kre'tur til Dyrskue.«

* * *

Dagskæret var lige brudt frem, da Ole gav sig paa den to Mil lange Vandring til Dyrskuets med sin Ko. Der maatte jo trækkes sindigt, saa Dyret ikke skulde blive for slunkent; men ogsaa fordi Naboerne ikke maatte vide, hvad han havde for, gjaldt det om at komme tidlig af Sted. Fik han intet for sin Gang, havde han i Sinde at tøjre Koen omme foran i Mosen, naar han kom tilbage, saa undgik han vel at blive opdaget. Folk skulde ikke have *det* at sludre om.

Enkelte Hanegal og frisk Lærkesang, synderlig mere hørte han ikke ud over Lyden af sine egne og Koens Trin. Om Høstakkene i Mosen hang en tyk, sølvhvid Damp, saa kun Toppene saas. Hans Kone havde pudset hans gamle, haarde Halvstøvler saa blanke, at han kunde spejle sig i dem, nu blev de helt oversprøjtet af Dug, hver Gang han traf til at træde i det høje Græs paa Vejkanten. Siv

og Vidjer stod ganske stille, som om de sov; Luftten laa mild og rolig over Mosen; det blev vist varmt op ad Dagen.

Ole kastede et Blik om til Tækkemandens Hus. Nej, der var hverken Folk eller Fæ at se.

Men da Ole et Par Timers Tid efter var kommen op paa Landevejen, blev han en Mand vår, der trak med en Ko et Stykke foran ham. Ole saa i Øjeblikket mindre skarpt end ellers, Natten havde kun bragt ham en stakket Søvn; men han skulde se meget fejl, hvis det ikke var Kristen.

Han gned Øjnene og stirrede.

Jo! — den bøjede Skikkelse dér forude var Tækkemanden — han kunde kende ham paa Gangen.

»Sa'e jeg 'et ette nok!« mumlede Ole.

— — —

Kristen standsede for at lade Koen æde lidt paa Grøftekanten; saa fik han Øje paa Naboen. Men Tækkemanden havde Solen stik i Øjnene, saa han kunde ikke se, om det var ham.

Det gav et Kip i ham, da han saa, det var Ole; han rykkede Komulen fra Græsset og fortsatte sin Vandring. Hvert Øjeblik skævede han tilbage. Naar han fandt, at Afstanden mellem ham og Ole mindskedes, fik Koen en lille Paamindelse. For han vilde ikke saa gærne mødes med Ole nu, Kristen frygtede for, at Naboen var lidt fornærmet paa ham, fordi han havde været saa hemmelighedsfuld med Dyrskueturen.

Det havde han dog knap troet, at Ole havde saadan noget i Sinde . . . Kristen var baade ærgerlig og skamfuld, og havde han ikke været Maalet saa nær, som han var, vilde han have vendt om og trukket Koen hjem ad en anden Vej.

Den svære Vadmelsfrakke begyndte at hede slemt paa Oles Ryg, han tog Frakken paa Armen. Og lidt efter saa han Tækkemandens hvide Skjortærmer lyse ude mellem Vejens grønne, solbelyste Træer. Oles Ansigt fortrak sig til et Smil: det var egentlig hel morsomt, at her gik han og Kristen og stjal sig til Dyrskue hver for sig — de, som ellers havde gjort hinanden Følgeskab til alle andre Sider . . . Mon Kristen ikke ligegodt havde gaaet saa skjult med det, fordi han var ræd for, at en anden ellers vilde møde med sin Ko og faa den sat foran *hans*? . . .

Ne—j . . . nej, det var nok akkurat med Kristen ligesom med ham selv: at ingen skulde vide det, hvis de ikke fik Held af Turen . . . Men det var da farlig, saa travlt Kristen havde, det kunde nok ikke nytte at tænke paa at komme i Følge med ham, naar Koen skulde se nogenledes ud ved Bedømmelsen, hun var allerede bleven noget slunken.

— — —

Dommerudvalget for Køer var standset ved Oles Ko.

Tæt derved, men paa den anden Side af Snoren, der afspærrede Pladsen for de fremstillede Køer,

stod som Tilskuer Prangeren Jens Nørreskov, en umanerlig tyk Mand, som dels ved sin Form, dels ved sin Latter mindede lidt om en gammeldags Klukflaske.

Jens Nørreskov kunde ikke bare sig for at sige et Par Ord om Koen, som Ole i sin Tid havde købt af ham. Saa højt, at hans grove Stemme kunde høres i en stor Omkreds, sagde han, med sin Stok rettet mod Koen:

»Den dér, det er den onde gale mig den fø'ste, her er paa Pladsen, det er da noget, enhver kan føle op med si' Kæp i Mørke!«

Da Dommerne havde fjærnet sig til en anden Ko, gik Ole hen og takkede Jens Nørreskov for Anbefalingen.

»Ja!« sagde Jens bredt — »Kommitéten kan jo ikke godt aan't som ta' Hensyn til *min* Mening — de *ken'er* mig jo.«

Ole saa glad paa ham.

»Ja, de véd nok, det ska' vær' godt, naar *du* ka' ros' 'et.«

»Ja det ska' s'gu vær' *mer* end godt, du! — det ska' vær' *ekstra*.«

Ole blev helt rødhusset af Glæde.

»Hvad mener du ellers om mi' Nabo?« spurgte han.

Jens Nørreskovs Øjne skinnede, som var han bleven budt et Par Kroner mindre i Fortjeneste

paa en Ko, end han vilde have, og han spyttede lige ud.

»Ja da er han vist i Mening om, at hans er bedre end min — og ka'ske hun ogsaa er'et, men jeg tror'et nu knap.«

»Saa maa han være skeløjet paa dem begge to!«

Ole bød Jens Nørreskov ind paa et Glas, og Prangerens lille Søn blev sat til at holde ved Koen.

Som de sad inde i Teltet, skød Jens Hatten fra Panden, da han havde taget et dybt Drag af Glasset, og sagde med dyb Stemme:

»Du kan rolig ban'e den onde tæ'ske dig paa, at du faar fø'ste Præmie, Ole!« Han skød Underlæben og Brynene op og bakkede, saa der stod en Røgmulm om ham som fra et Baal.

»Kan jeg? — Ja det lod nu da ogsaa til, at Dommerne ku' godt li'e hende.«

»Ja *li'e* hende! — jeg kunde *øjeblikkelig* se paa dem, at *den, hun* sku' *nok* komme højt op . . . Den gamle Dyr læ'e nikkede til de andre to, og naar han gør det, saa véd vi Besked. Men det la'e du ka'ske ette Mærke til.«

»Nej! — Naa, han nikkede?« Ole kunde snart ikke holde et Lem stille.

Jens Nørreskov tog en Slurk af Glasset, før han svarede:

»Ja saagu nikkede han. For han havde jo hørt, hvad *jeg* sa'e.«

Straks efter traadte Tækkemanden paa sin stille,

forlegne Maade ind i Teltet. Ole vinkede ad ham med en krum Pegefinger; — Kristen skulde ogsaa have et Glas med!

Tækkemanden missede ubestemmeligt med Øjnene, satte sig saa med en tør Bemærkning hen ved Ole og Prangeren og tog sit medbragte Madbundt op af Lommen.

»Hej! Lad vos faa et Glas Puns til denne her Mand!« raabte Ole.

Kristen tog en halv Rundom Rugbrød med Røgest paa og begyndte at spise.

»Ja, kan vitte faa aan't, saa kan vi da faa noget at æde og drikke,« sagde han smilende — »og det bliver vel nok det hele.«

»Aa—aa,« Ole rejste Hovedet.

Jens Nørreskov blandede sig nu højrøstet i Samtalen.

»Ja *din* Ko skal nok faa et Tegn, Ole . . . ellers forstaar jeg mig den onde gale mig ette paa 'et.«

Kristen skød sin Madbunke hen imod Naboen.

»Vil du ette ha' et Stykke med?«

»Nej; jeg har spist for et Korn si'en. Ellers Tak . . . Lad os nu klinke en Ganj. Skaal, Kresten! — Skaal Jens!«

»Lykke og Held,« sagde Prangeren, da han klinkede med de to Naboer.

Saa tømte han sit Glas, rejste sig og takkede. Nu vilde han en Omgang ud at se paa Dyrene.

Da han kom hen, hvor hans lille Søn holdt med Oles Ko, saa han, at Tækkemandens stod bunden til et Træ der ved Siden af med et Fjerde-Præmieskilt paa Panden.

»Det var dov Satans,« mumlede Jens Nørre-skov . . . »Ska' den Kamel ha' Præmie!«

Der viste sig et rævet Glimt i hans Øjne.

»Nu kan du godt gaa, lille Niels, saa ska' jeg holde ved Koen.«

Saa snart Drengen var kommen lidt bort, trak Jens Koen tæt hen til Kristens den røde. Han løste Skiltet af og lod det falde, mens han syntes optaget af at tælle Ringene paa Dyrets Horn. Tog det saa op. Og straks derpaa fjærnede han sig med et Grin, efter at have bundet Oles Ko til en Pæl.

Ole slog ud med Armen, da han fik at se, hvordan hans Ko var bleven pyntet.

»Der ka' du se, Kresten, Jens det er en Manj, vi ka' stole paa! . . . Hvad for noget! — har *din* ette faaet Skilt paa?«

»Nej . . . undtagen de sku' ha' hænjt det paa den fejle En'e a' hende, men det ser det jo ette ud til.«

Kristen løste Tøjret paa Koen.

»Her vil jeg ette holde til Nar længer,« sagde han og trak hjemad.

— — —

Formanden var i Færd med Præmieuddelingen.

Ole kom efter Tur rask frem for Fronten med sin Ko og tog Hatten af.

»Fjerde Præmie: — en rød Ko, 7 Aar, tilhørende Husmand Kristen Hansen, Vibekær Mose,« læste Formanden med højt Mæle og holdt en hvid Pung ned mod Oles oprakte Haand.

Ole studsede, da han tog mod Pungen.

»Kresten? — nej det ska' vær' *Ole Madsen*,« rettede han.

»Den Ko dér er slet ikke tilkendt Præmie!« raabte en af Dommerne og traadte frem mod Tribunen.

Nu blev der en Snakken og en Staahej; Tilskuerne brød paa, saa at Snoren brast, og væltede sig ind paa Skuepladsen uden at lade sig standse af et Par tjenstivrige Ordenshaandhævere.

Ole protesterede ivrigt; han *stred*. Forgæves. Skiltet blev plukket af den røde, og pustende af Sindsoprør trak Ole af med sin Ko, efter at han paa Formandens Anmodning havde lovet at aflevere Skilt og Præmie til Kristen.

Da Ole var kommen lidt ud ad Landevejen, kunde han dog ikke nægte sig den lille Fornøjelse at binde Skiltet om Hornene paa Dyret.

Tilbageturen var ellers trist nok; Ole var ved at spekulere sig helt tummelumsk, og han gav af og til et lille iltert Rusk i Tøjret, naar Koen rakte Mulen ned mod den græsrigte Vejgrøft.

Ømfodet og sribet i Ansigtet af Sved kom Ole hjem.

»Og du var da saa sikker i din Saj!« sukede Konen.

Selv vilde Ole ikke bringe Tækkemanden Præmien og Skiltet.

»Den Stads kan du rende om til ham med, lille Stine,« sagde han til den ældste af sine Børn . . .

»Og saa kan du ta' Hakken med, jeg har laant af ham . . . Men du ska' komme hjem stra's!«

— — —

Kristen saa og saa, først paa Præmien, saa paa Skiltet og saa paa Pengene igen.

Ti Kroner! — det var ellers en rigtig Dagløn.

Men Glæden blegnede snart, da Tækkemandens mærkede, at Oles undgik dem.

Lille Stine og hendes jævnaldrende, Kristens Marie, havde hidindtil bedet Side om Side i samme Vejgrøft og moret sig godt sammen. Men en Morgen, da Marie kom drivende med sin Ko, trak Stine hastig bort med sin.

»Hvorfor ska' vi ette beje sammen?« spurgte Marie.

»Nej! For den Præmie, som *I* fik, den skulde vor Ko ha' hav', for hun er dejt bedre end *ejers*; og det er en stor Skam, sejer Fa'r, og det er 'et ogsaa!«

Marie gav sig til at græde.

*

*

*

Tækkemanden gik en Morgen og høstede Rug i sin Mark, mens han holdt Øje med Naboen, der stod ovre i Skyggen af sit Hus og tømrede paa noget.

Mon Ole dog ikke skulde faa i Sinde at komme over og hjælpe ham lige som ellers i Høstens Tid? . . . . Naa, han kom vel nok en Gang op ad Dagen, naar han var færdig med at tømre.

Middagen var forbi, men endnu var Ole ikke indtruffen. Kristen kunde skimte et Par hvide Skjortæærmer, der bevægede sig bag et Hegn ovre ved Møllerens Mark; det var nok Ole, der var ved at bjærge det Hø, han havde slaaet paa Grøften.

Naa — det var saa Meningen, at hver skulde hytte sig.

Der var vist aldrig nogen Høst endnu, de ikke havde hjulpet hinanden med Kornet lige fra først til sidst.

Og nu gik det op for Kristen, hvorfor Naboen havde ventet med at begynde paa *sin* Rug, endda den maatte være overmoden: Ole vilde være sidst for at slippe fri for Makkerskabet.

Kristen stod og sank sammen, og Trækkene om hans Mund slappedes.

Han havde dog knap troet, det skulde drives *saa* vidt.

Det var snart ikke til at holde ud at have det paa den Vis.

Konen kom ud til ham for at binde op.

»Hvad er der i Veji?« spurgte hun . . . »Er det Ole, du gaar og ærker dig over?«

Kristen tav og huggede løs.

»Det skal du ette ta' dig saa nær,« sagde hun lidt efter, »han kommer nok paa an're Tanker.«

»Nej, det tror jeg knap, han gør.«

* * *

En Aften sidst i Høst traadte Kristen stille ind i Naboens Dagligstue.

Ole sad ved Vinduet og læste i et Blad.

De saa flygtigt — ligesom tilfældigt — paa hinanden. Kristen var længe om at faa Døren lukket efter sig. Han hilste dæmpet og blev staaende inden for Døren.

»Go' Avten,« genhilste Ole i en ligegyldig Tone uden at se op.

Kristen rømmede sig og tog et Par Sug af Piben.

»Jeg vilde kun snakke med dig om det Dyrskueværk, Ole.«

»Naa,« — Ole saa op fra Bladet.

»*Din* Ko er vel lige saa god som *min* — fuldkommen . . .«

»Hnaa—aa.«

»Og — naar vi saa del' Præmien, saa kan det vel gaa?«

Ole saa forbavset paa ham, saa smilte han velvilligt.

»Ja-e — Tak. Men det ska' du nu da ette tænke paa . . . Sid ner, Kresten!«

Tækkemanden satte sig og tog sin Pengepung op af Lommen.

»Jo . . . lad vos nu kun dele hende . . . Der er 5 Kroner, værsgod.«

»Nej, Kresten!« — Ole skød Pengene fra sig — »Nej, det vil jeg ette ta' imod . . . Sikke nogen Snak!«

»Saa kan du jo gi' Konen dem.«

»Naa, ja, naar det just ska' vær' saa'n . . . saa skal du ha' saa man'e Tak!«

Konen kom frem i Køkkendøren; det kunde ses paa hendes Ansigt, at hun havde hørt Samtalen.

»Lad vos faa en Gang og drikke,« sagde Ole til hende . . . »og en Mundfuld Brød til en Tor.«

»Ja, det ska' I faa,« sagde hun venligt og fjærnede sig.

Ole tog Kardusen ned fra Hylden, og Gæsten fik Piben stoppet om. Konen skar Mad og satte Kaffekedlen over Ilden.

Da Kristen havde spist og drukket, og igen faaet Piben tændt, skulde han ud at se Grisen. Og det blev noget ud paa Aftenen, før han bød Godnat.

Da han gik, sagde Ole:

»Saa ska' jeg nok komme over og hjælpe dig
di' Byg ind i Morgen!«

»Tak ska' du ha', Ole.«

Kristen var let til Gangs, da han gik hjemad
over den rygende Mose. Gud ske Lov han var
kommen over det — godt Naboskab var dog en
herlig Ting!

MAANESKIN

— — — — —

Det er en Høstnat. Fjært og ensom staar den mørkeblaa Himmel med enkelte Stjærner. Maanen stiger fuld og rød ude i den store Tomhed, for Øjet mindre og mindre, jo højere den naar op; den ligesom forvandler Egnen, saa Træer og Boliger synes at blive til dunkle Spejlbilleder.

Luften er endnu, nær Midnat, noget varm, og dens Bevægelse sagte som dalende Fnugs. Det lyder som dæmpet Tyssen, naar Løvet hist og her rører sig.

Vandmøllen nede i Dybningen staar, i det blege disede Lys, drømmeagtig utydelig, men Vandet i den lille Dam ved Engen lyser under Maanestralerne som blankt Metal.

Det er som Himmel og Jord har sluttet Pagt om at brede en æggende, sansevildende Ynde over denne Høstnat, der vel staar uden for Rækken af de lyse Nætter men ved sit koglende Straalespind og sine sorte Skygger, der umærkeligt følger Maa-

nens Drejning, fuldt ud kan maale sig med den skønneste Skærsommernat.

Ved Kanten paa Vejen, som fra Granskoven skyder sig i Buer ned forbi Vandmøllen, for derpaa igen at fjæle sig i Skovskumring, staar en lang Række Træer, i hvis Skygger en Skikkelse langsomt nærmer sig Møllen.

Det er en høj Mand, klædt i noget halvslidt, lysebrunt Tøj, Normalkrave med spraglet Humbug, blød Filthat og fladtraadte Snøresko.

En hjemløs Mand.

Huden paa hans magre, men smuktskaarne Ansigt saavel som paa hans Nakke og Hænder, har Solen brændt mørk. To Skraafurer mellem Næsen og Mundvigene staar som skarpe Læg i Tøj, skønt han er ret ung, og i det bruntglinsende Fuldskæg ses enkelte hvide Haar. Et sælsomt, dirrende Liv lyser ud af hans spændte Øjne, der for øvrig vidner om Blidhed mere end om noget andet. Venstre Haand er stukket ned i Jakkelommen, den højre er trykket fast om Krogen paa en gul Egestok, som han for hvert Skridt borer ned i den bløde Vej.

Imellem standser han med urolige Øjne, enten fordi han ikke tør gaa videre, eller for at lytte efter, om alt nede i Møllen er stille.

Og imens han saadan staar, kaster han et Blik tilbage, op mod Granskoven, hvor han har dvælet, fra det blev mørkt; for der kunde jo nogen komme fra den Kant, om end Vejen — det véd

han — sædvanligvis er svagt befærdet, og endskønt det er silde.

Der er ingen at se, og alting synes at blunde. Han hører kun Træernes løndomsfulde, aandeagtige Sus og Lyden af sine egne Fodtrin, naar han træder paa Stenene.

Vejen gaar med en svag Hældning, til den med ét styrter ned mod Møllen; fra denne svinger den over et Vandløb og bøjer saa ind i et Krat.

Tæt ved det Sted, hvor Vejen pludselig sænker sig ned i Dalen, standser han og ser lyttende paa Møllens gamle Bygninger, der staar omringet af Træer. Ikke en Lyd naar ham dernede fra; han kan vist rolig gaa videre. Der er jo rigtignok Hunden . . . Naa, den er vel ikke mere vagtsom, end at han med Læmpe kan komme den paa nært Hold, uden at den gør op.

Paa en blød Græs balk i Vejen gaar han lydløst frem, mens han med skærpet Syn ransager sine Omgivelser, trykker sit Blik ind i Skyggerne og kniber Øjnene sammen. Gennem et Ledhul træder han ind paa en halvt tilgroet Markvej, der langs en Lade fører hen til en fritliggende Bygning, egentlig kun et Skur.

Her, ved Leddet, standser han og spejder over mod Indkørslen, hvor der ligger nogle lange Sokkelsten. Paa de Sten plejer Møllens Ungdom at have Sommeraftensæde. Han kan dog ingen se,

men maaske ét eller to Par Øjne lurder paa ham i Skyggen fra Havehegnet bag Stenene.

Han staar lidt, ser og lytter. Aa, de sover vist nu, hver én; Klokken er vel ogsaa snart tolv.

Langsomt gaar han hen ad Markvejen, til han er tæt ved Indgangen, en Slippe mellem Laden og Stuehuset. Dér staar han igen stille, overskygget af et Træ, og ser langeligt ind i Gaarden. Den pletvis overgroede Stenbro ligger dugget i Lyset fra Maanen, som er ved at trække forbi den høje Ask ved østen Stuehusgavl. Inde i Stalden rasler Hestene med deres Jærngrimeskafter, ellers den samme tyssende Stilhed her som hist derude.

Han støder sit tilbagestrængte Vejr fra sig, træder saa nogle Skridt nærmere, saa langt frem, at han kan overskue hele Gaardspladsen. Hans Blik gaar fra Vindu til Vindu, fra Dør til Dør, indtil det standser ved Stentrappen ned til Vandmøllen, hvor en Rotte løber og kigger efter et Hul.

Saa vidt han kan se, er alting endnu, som da han sidst var her, for mange Aar siden . . . Nej, det Vindu henne ud for Brønden er ikke det, der før sad der, det andet var bare et lille ét.

I nogle Minutter staar han og ser, saa trækker han sig stille ud af Gaarden, om ved Stuehusgavlen, gennem hvis grønne Smaaruder Maaneskinnet rækker langt ind i en stor Stue. Dér inde staar nogle svære, blaa Kister med rød Snørkelskrift i Kranse af samme Farve, nogle Skabe og Borde, de sidste

med høje, nyvaskede Tøjstabler, og en Dobbeltseeng. Midt i Sengen ligger en sovende Mand; den fremmede kan se hans Ansigt og en Fod. Paa den kalkede Væg over Sengens Hovedende hænger et gammeldags Søvlommeur og skinner i Maanelysset.

Nogle Skridt mere, saa standser han ved et aabent Vindu og ser ind i et Kammer. Dér ligger en Pige og sover; hendes Ansigt vender maanebelyst imod ham, et kønt friskt Ansigt, og hendslængt paa det grove Lagen hviler, med halvt lukkede Hænder, hendes Arme, der er røde af Sol. Paa en Kommode staar et Vækkeur og tikker skarpt.

Han stikker Hovedet ind i Kamret for at se, hvad Klokken er. Uret staar ikke en Arms Længde fra ham, men han tager det ikke; det er noget helt andet, der har ført ham hid, end simpel Tyvelyst; han tænker ikke engang paa, hvor let han kunde snuppe Uret.

Han gaar straks videre, for at Pigen ikke skal vaagne. Sagte glider hans Skygge hen over Murens hvide Tavl. Hvert Minut slaar han et Blik ud om sig og stirrer ind i Skyggerne.

Ved Havegangen, ad hvilken han sniger sig hen, staar et Lysthus. Han sætter sig paa Bænken derinde og lægger Armene paa Bordet. Med stille Øjne sidder han og ser ud i Haven og paa det stolpestrøgne Stuehus, der staar i Skyggeværk af Træer og Buske. Han kan tydelig høre Uret tikke

bag det aabne Vindu i Pigens Kammer. I Løvtaget over ham pusler en skræmt Fugl.

Han synes, at alting hernede er anderledes kønt og godt end det, som han har set og jaget efter ude i den vildsomme Verden . . . I sin Barn-dom læste han om en Mand, der vilde fange Solstraaler med et Sold og bære det ind. Havde han ikke selv gjort noget lignende? Her sad han jo med tomme Lommer og en Sjæl, der var blanket af for det, der skulde gjort ham Livet leveligt, holdt hans bedste Vilje rank og ren . . .

Efter et lille Ophold slæntrer han videre, hen forbi et højt, af Slyngplanter overdækket Granstakit; han gaar nu ganske frit, som om han har glemt, at han skal være forsigtig.

Haven mødes med den forreste Mølledam, som ved en Gang er skilt fra Engen ud mod Bagdammen. En Række Birke spejler deres sørgmodige Skønhed i Vandet, hvor ogsaa Maanens Billede ses. Birkerækken ender ved en Mur af Rør, og bag ved den og bag en Bæk er der en Skrænt, hvor en Sti stjaalent snor sig i Klynger af Eg og Hassel. I dette Krat tumler sig om Somren saa mange Fugle, at der knap findes Gren til hver. Ogsaa Ræven søger Ly her, hvor Mennesker sjælden færdes.

Han er naaet tæt ind til Vandmøllen. Hans Øjne vibrerer, idet han ser hen ad den hvide Mur og paa Vandhjulet, og de faar et blødt, drømmende Udtryk.

Han staar en Stund ganske stille, — staar som én, der venter ved Kirkedøren, til Messen eller Korbønnen er endt. Op fra Dybet under ham stiger af Draabers klingende Slag paa Stene og Vand en lille øm Melodi, som han kender fra sin første Ungdoms Sommernætter . . .

Vandets Musik er nær ved at presse Taarer af hans Øjne. Saa flytter han sig med en brat Bevægelse.

Paa Tilbagevejen prøver han, om Slaaen er sat for Møllens Bagdør. Nej, Døren giver efter, og han ser ind i et stort, hvidt Rum, skimter nogle Sække og Kværne og indsnuser en sødlig Malt- og Melduft.

Bag ved Kværnene, paa Væggen over for ham, fører en Dør ind til Fremmerset. Sé den kan han ikke, men han véd, den er eller har været der; for han er huskendt, men det er saalænge siden, han var her, og de gamle Møllerfolk er døde, saa det kan jo være, at Husets Indretning knap er nu som den Gang. Han kunde endnu med Lethed finde omkring derinde i Mørke, men han vil ikke ind; han er tilfreds med at være kommen saa langt som han er.

Hvem mon *nu* bor her?

Men Spørgsmaalet er straks ude af hans Tanker. Marie, den gamle Møllers Datter, véd han, er længst gift og bosat andet Steds.

Underlig til Mode staar han og ser sig om.

Duften derinde fra vækker visse indre Fornemmelser, for hvilke hans Hjærte i adskillige Aar ikke har haft Rum . . . Han stikker Haanden ned i en aaben Sæk og lader noget Mel glide gennem Fingrene. Og mens han saaledes staar og opfrisker gamle, søde Minder, undrer han sig over, at det kunde falde ham ind at forlade dette Sted, hvor Lykken hver Dag tilsmilte ham fra et Par kønne, blaa Pigeøjne. Her kunde han nu siddet som en agtet Mand med Marie ved sin Side, maaske omgivet af en blomstrende Børneflok.

Det var ikke Mangel paa Kærlighed, det var hans dumme, forfængelige Lyst til at jage efter det store, der *først* voldte, at hun gik tabt for ham. Han havde ogsaa været for lidt Mand, for uværdig til at afløse en gammel tro Slider, for ustadig.

Ved Tanken paa Marie fornemmer han et Tryk i Struben, men med Magt dæmper han sin Følelse og fjærner sig.

Tæt ved Døren støder han af Vanvare mod Sækkevognen, og straks lyder fra en Hund, der ligger paa Vagt henne under Fransksigten, et hult, søvndrukkent Vof! Lidt forskrækket tumler han ud og skyder Døren læmpelig men fast til, medens Hunden smaaknurrer.

Han gaar rask hen over Malekarmens Gangbræt og kommer ind i en lille Have, der hælder ned mod Bækken. Vandet dernede klukker sagte og blødt i Mørket.

Han snart gaar, snart standser, med Øjnene ved Møllen; men han hverken hører eller ser noget Menneske. De rejser sig nok ikke for et Par Hundegæf paa denne Tid Døgn, tænker han.

En Stund dvæler han ved et lavt men bredkronet Træ, hvis Grene bugner af gule Æbler. Duften af den modne Frugt giver hans Minder Kød og Blod. Han husker den Dag, han første Gang spiste et Æble af dette Træ; det smagte saa usigelig godt, det Æble, men det var ham ogsaa givet af *hende* . . .

Han plukker nogle af de gule Æbler og putter dem i Lommen paa nær ét, som han spiser.

I en Krog af Haven staar en lille Tremmebænk, overskygget af Grene. Han sætter sig paa den, han er træt.

En Gang stod der en Bænk paa et andet Sted i Haven, men der, hvor den stod, er nu et Urtebed. Ogsaa et Træ er blevet fjærnet, siden han var her, og der er ikke Græs under Frugttræerne som før, næsten overalt mylrer Kaal og Kartoffeltop.

Han sidder og ser over paa Møllen; Vandhjul, Malekarm, de hvidtede Vægge, det overgroede Rækværk, — alt derhenne er sløret af Maanedis, og Bryggersskorstenens Hoved staar klart hvidt mod Træernes Mørke.

Mange dæmpede Lyd pibler frem i Stilheden: Vandet klukker og klimprer stille; hemmeligheds-

fuldt og drømmende lyder en Rørsangers spinkle Kvidder; Trætoppenes Løv hvisker fredsælt.

Alle Høstnattens Lyd genklinger i hans Indre, hvor Maanelyset har faaet Rødder af gamle Oplevelser til at skyde nye Skud. Minder, hvorover mange Aars Indtryk har lagt deres Slam, stiger som skønne Syner frem for hans Sans.

Derude i Menneskevrmlen var alt efterhaanden blevet ham saa løst og glidende, og hans Hjærte havde mistet noget af sin guddommelige Evne til at fylde sig med ny Levekraft, det vilde ikke som før bovne og dirre af Livsglæde.

Men *her*, her var et fast Punkt for hans Tanker.

Det er som hans Træk forandres, som om der vokser et nyt Ansigt frem paa det gamles Plads, mens han mindes Møllerens unge Datter, der saa ofte har siddet paa hans Knæ i denne Have og set paa ham med straalende Øjne, der var blaa som selve Sommernatten.

Saa stor en Stund har han ikke haft i mange Aar.

Han ser sit fordums Jeg spejle sig i den mellemliggende Tids Strøm. Den Gang drømte han saa mange højtflyvende Drømme, han vilde saadan svinge sig op ligesom de unge Mænd, han havde læst om, Romanheltene, og hans Ungdommelighed lod ham ane, at han kunde virkeliggøre sine Drømme. Han vilde ikke altid gaa og slæbe paa de tunge

Sække i Møllen, saa havde han rystet Melstøvet af sig og var rejst bort.

Hvor er han blevet lille siden hin Tid. Eller synes det kun saa? Noget særlig ondt har han vel ikke gjort, det han véd af. Bare snydt sig selv. Han har voldt andre Sorg men ikke af ond Vilje. Og dog . . . Naa, har han gjort noget daarligt, saa har han tilfulde maattet bøde for det, og det var jo galt, det saadan at løbe efter Lykken snart her og snart dér. Men han havde ikke kendt sig selv. Der skulde stærke Evner og megen Sejhed til for at naa frem til de store Maal. Han havde krævet Afveksling, Nydelser; han skulde hængt i, stadig hængt i og aldrig brudt sig om, at det kun gik smaat, umærkelig smaat frem mod Maalet. Immer skulde han paa nyt Græs. Men ogsaa det ny Græs fik en bitter Smag, efterhaanden som han blev klogere paa Verden og erfor, hvor vanskeligt det var for ham at erobre det store, der fristede ham.

Længe sidder han og ser hen for sig, mens han i Tanken dukker dybere og dybere ned i sin Fortid, famlende efter Aarsagerne til sit Livs Svingninger. Ja, der var jo Øjnenes Lyst og saa meget andet, husker han nok.

Til sidst synes det ham, at det ikke er Minder, han gennemlever, men et Stykke virkeligt Liv . . . Ned imod ham, ad den krumme Havegang, kommer en ung, livsglad Pige med et Smil paa sit friske

Ansigt, sætter sig hos ham med Armen om hans Nakke og taler fortroligt til ham ligesom i hine Sommernætter her i Haven. Og han føler sig draget ind mod noget længe savnet og gennemrisles af Vemod. Han slaar Ansigtet ned i sine Hænder og græder.

Timer glider hen, uden at han mærker det. Han bliver siddende. Men lidt efter lidt falder hans Drømmesyner hen i Mørke.

— — —

Da han vaagner, er Maanen sunken ned bag Træerne, dens Blændværk vejet for den gamle Mølle, og Himlen er mørk af Skyer, hvorimellem Jupiter skinner med fuld Glans.

Han stirrer; det er knap, han kender sine Omgivelser. Ved det nøgternt lysende Dagskær ser han, at Møllen er uhyggelig forfalden, det gamle rankeomslyngede Granstakit halvt nedbrudt og Havens Gange brogede af Ukrudt.

Idet han tager sin Stok for at gaa, falder hans Blik paa den lille Bænk, fra hvilken han har rejst sig, og han standser midt i en Bevægelse . . Han har genkendt den lille Tremmebænk.

Ak, sidste Gang den bar Marie og ham, da var den ny og hvidmalet; nu er den graasort og raadden.

Denne tavse Medvider i hans Livs eneste Lykke er mere for ham end nogen anden død Ting. Han ser hel inderligt paa Bænken, og som var den et

levende Væsen, krummer hans Fingre sig om Tremmerne og stryger blidt hen ad dem.

Tanken om hende griber ham dybt, og med ét tager han Bænken og forsvinder hurtig med den i Krattykningen.

Her brækker han med rasende Kraft Tremme for Tremme i Stykker og dækker saa Stumperne til med Grene og Grønt.

For aldrig mere skulde nogen hvile paa denne lille Bænk, *hendes* Bænk . . .

ENEBOERSKEN

--

Lyset i Ma' Jørgens lille Hus ude ved Krattet var lige blevet slukket, den gamle Eneboerske havde lagt sig under sin slunkne, rødstribede Dyne.

Det var en Aften først i Oktober.

Maanen lagde en skinnende Sti over Stuens Stengulv, over en lyserød Kat, der laa sammenrullet paa Simesædet i en Stol, over det seks og halvfjerdsindstyveaarige Ansigt, hvoraf et Skygebilled tegnede sig paa Væggen bag Alkoven. Kobbertuden paa hendes firskaarne, højbenede Ovn straaledede gylden i Maaneskinnet. Det gamle Klokkeværk i Krogen dikkede med drømmende Lyd i Stilheden, skar Tiden i smaabitte Stykker, jævnt og støt, ligesom en gammel Mand, der skærer Hakkelse.

Hendes magre, knudrede Hænder laa fast foldede paa det grove Lagen, lige under Hagen; Maren var ved at bede sin Aftenbøn, som hun sagte og med dyb Ærefrygt mumlede frem, som saa hun Gud staa foran sig.

Men hendes Andagt blev nu og da brudt af nogle underlige Lyd ude fra. Hun saa hen paa

de maanelyse Ruder: Hvad kunde *det* være? Det lød næsten, som om der gik nogen omkring ved Huset.

I nogle Minutter laa hun og lyttede.

Aa, mon det var andet end nogle Æbler, der faldt ned fra Træet ude ved Brønden, — de sad og blev alt for modne, de Æbler; hun kom til at bede Drengen, som vogtede Køer paa Marken ved Siden af, om at plukke dem, ellers faldt de nok ned allesammen; saa havde hun ingen, naar Grisen skulde slagtes.

Saa bad hun sin Aftenbøn om igen og lagde sig til at sove.

— — —

Maren havde i mange Aar, siden hun blev Enke, boet alene herude i den afsides Hytte. Hver Sommer fik hun Besøg af sine Børn, der var bo-siddende i andre Egne af Landet, og sine Stuer fulde af Børnebørn. Familien havde Kaffe og andet godt med til hende, — Gaver, som hun gengældte med Strømper, Muffediser, Vanter og hvad hun ellers kunde tilvirke med sine skrøbelige Hænder.

Hver Gang hun var sammen med sine Børn, bad de hende tage Ophold hos dem, men Maren var ikke at formaa til at flytte fra det Hus, hvori hun havde levet et halvt Hundred Aar, — levet i onde og gode Dage, — endskønt hun var vis paa, at hun vilde faa en venlig Omgang ikke alene af sine Børn, men ogsaa af sine Svigerbørn. Her vilde

hun blive, til Vorherre skikkede Bud efter hende, havde hun sagt, naar nogen prøvede paa at overtale hende til at flytte. Skulde hun komme til at ligge i længere Tid, vilde hendes Naboer nok yde hende den fornødne Hjælp, det var hun sikker paa, for de havde aldrig set skidt til hende; desuden havde hun saa tit hjulpet *dem* i Sygdoms Tilfælde.

Maren havde nogle Høns og, fra Høst til Jul, en Gris. Flere Gange daglig var hun ude at se til og snakke med sine Husdyr. Hun talte til dem som til sine Børnebørn, de gjorde hende Ensomheden lys og rig, og Dyrene blev fromme og glade under Marens milde Røgt. Der var af hendes Høns ikke én, der huggede fra sig eller baskede, naar hun tog ved dem; hende, vidste de, havde de intet at frygte af.

Hønsene havde deres fri Vandring i hele Huset, men »Drengen«, som hun kaldte Grisen, maatte ikke komme ud af sin lille Sti, der laa mellem Huset og Tørveskuret, mere end højst en Gang om Ugen. At Maren undertiden maatte hente den omføjtede Gris langt ovre i Markerne eller inde i Krattet, det tog hun sig let. Men dens Kaadhed over for Hønsene taalte hun ikke godt. Som disse bedst gik og anede ingen Fare, væltede Krabaten sig ind paa dem i Galop med nogle vilde Grynt, mens den slængte sig til højre og venstre, og med Fjer, der strittede af Skræk, flygtede Hønsene skrigende mod alle Himmelstrøg. Men trods de Be-

drifter, Grisen øvede, vedblev den dog at være hendes egen rare »Dræng«, og hun havde ligefrem Hjærtetsorg den Dag, hendes Gris blev slagtet.

I Snevejr havde hun gjerne Hønseflokken inde i Stuen; den stod ganske vist paa spændte Fødder med Katten, Marens Kæledægge, fordi denne ikke kunde lide, at Hønsene lækreterede sig af dens aldrig tomme Tallerken, og, som det lod, følte sig krænket ved deres Nærværelse, men da Katten holdt sine Kløer i Poten, den sad bare og lurede paa Hønsene med ét Øje, brød ingen stormende Optrin Husfreden.

— — —

Ma' Jørgens vaagnede med et Ryk ved at høre en sagte Skramlen et Steds i Huset.

Hvad kunde *det* være? Var det Tyve, saa var de minsæl komne paa et nødtørftigt Sted.

Nej, det maatte være Fremmersdøren, der var blæst op.

Maren rejste sig og tog sin Uldklokke paa. Idet hun aabnede Døren til Fremmerset, skød noget langt Sort sig hastig ud af Døren paa den anden Side Gangen og hilste vammelsødt God Aften.

Maren kendte ikke Stemmen. Hun blev lidt underlig til Mode, men ikke rød.

»Hvem er det?« spurgte hun og stirrede paa Skikkelsen, der stod halvt oplyst af Maaneskinnet, der trængte ind gennem den aabne Yderdør.«

»Det er en Mand, der har en Hilsen til Jer, lille Mor! Men jeg er nok gaaet til den fejle Side, man er jo ukendt med Gemakkerne! Havde jeg troet, I var gaaet i Seng, saa var jeg ikke kommen.«

»Gak indenfor,« bød Maren, idet hun strøg en Tændstik.

»Tak!« — Stemmen syntes at udgaa af en Mund, der smilte, men havde ikke desto mindre en lidt skummel Klang. Han traadte ind i Stuen.

Den luende Tændstik viste Maren en lang, yngre Mandsperson, hvis smaa, brune Øjne glimtede lystig-forslagent under Skyggen af hans lille, fedtede Bulehat. En stor, mørk Skægbusk hang ud over hans Mund, og paa Hage og Kinder stod en tæt Grøde af ugegamle Stubbe. Frem af hans rødne Jakke stak et Par flossede, skidne Skjortærmer, ogsaa hans Benklæder endte i Trævler, og under en gåbende Revne i den ene af hans udtraadte Fjedersko saas et Stykke nøgen Fod.

»Hvem skulde du hilse fra?« spurgte Maren, da han havde sat sig ved Bordet.

»Ja, ser I, lille Mor, jeg har jo været ude paa Handelen. Jeg er Opkøber for en stor, meget stor Slagtermester og rejser over hele Danmark! Og saa var det i Gaar, da jeg var nede mellem Assens og Middelfart, saa træffer jeg sammen med nogle Folk, nogle gode Bekendte af Jer, og vi kom saadan til at snakke, saa om et og saa om et andet,

og imellem al anden Snak, saa siger de, ved det at de nu hører, at jeg kommer saa vidt omkring! . . . jeg tør nok sige, at der er ikke den Krog i hele Danmarks Rige, hvor jeg ikke har været og det mer end én Gang. Jeg gad set den, der kender Danmark bedre end *mig*, — for om ogsaa de lærer os noget i Skolen paa Landkortet, og vi faar at vide, dér ligger Svendborg, og dér ligger Vejle, og dér ligger dit, og dér ligger dat, men det er rigtignok noget helt andet at komme ud og se det med sine egne Øjne! — det er ligesom jeg vil sige, at nu spørger jeg en Mand, hvor at den By ligger, jeg skal til, og Manden saa svarer saadan og saadan, dér og dér, at den ligger ved . . . for Eksempel jeg vil sige . . .«

»Hvor var de Folk fra?« — Maren havde faaet nok af hans Sludder.

»De var fra . . . fra . . . ja, jeg véd sgu saa godt, hvad Byen hedder, men nu kan jeg ikke lige komme paa det . . . Hvad *Fa'n* var det nu . . .«

Han slog sig for Panden med flad Haand, som vilde han banke Navnet ud af det Mørke, hvori det skulde befinde sig.

»Agerup?«

Hans Øjne gjorde et Hop, som vilde de oven ud.

»Ja, Agerup! — rigtig!« udbrød han, idet han slog Knips med Fingrene og smilte med aaben Mund. — »Sikke man ogsaa kan sidde og fjolle!

— Naa, jeg skulde da hilse Jer mange Gange, naar jeg kom her paa Egnen. Jeg har nu ganske vist gaaet en lang Omvej bare for det samme, men naar at man kan gøre Folk en *Tjeneste* . . .«

Ja det var jo rigtig pænt af ham. Og medens Maren satte lidt Mad paa Bordet, spurgte hun, om de var i Magt, Agerup-Folkene.

»Joh!«

Hun lagde en Kniv foran ham.

»Vær nu s'god og spis.«

»Tak! — Tusend Tak, lille Mor!«

Saa strøg han Hatten af sit store, pjuskede Haar, stak den ind mellem et Par Urtepotter i Vinduet og gav sig uopholdelig i Lag med den tørre Kost.

»De venter at se Jer hos dem til Sommer,« sagde han, mens han filede i den lille læderagtige Sødost.

»Ja, det kunde jeg saamæn ogsaa ha' Lyst nok til, men det koster jo at rejse, og vi ska' vær' ordentlig klædt paa ogsaa.«

»Ja det er ikke med Jer, lille Mor, saadan som med mig, jeg er ung og rask til Bens, og vil jeg ikke gaa, kan jeg køre, -- og mit Skab er fuldt af fine Klæder, smækkende fuldt! men naar jeg er ude paa Handelen, saa har jeg aldrig andet end som mit gamle Tøj paa. For se, man skal jo klæde sig efter sin Haandtering og ikke møde i Silkehat

og saa videre uden som ved højtidelige Lejligheder, ved Parader og Revyer, som de siger i Tjenesten!«

Han sad med begge Arme paa Bordet, mens Maden forsvandt gennem hans tandrige Mund som Neg i et snurrende Tærskværk.

»En Gang for mange Aar siden gik jeg de fire Mil her fra og til Agerup, men *det* gør jeg aldrig mer. Det var minsæl en drøj Tur.«

»Ja bevares! — bevares vel! — Jeg er for Resten ganske godt kendt her paa Egnen fra den Tid, jeg var ansat ved det store Slagteri i Odense. Jeg er saa tit kommen her forbi ude paa Landevejen med store Masser Kvæg, — I kan ikke mindes at have set mig før?«

Nej, det kunde Maren ikke mindes.

»Da var det i Grunden mærkeligt! — Jo, jeg var meget betroet dér. Men se, saa fik jeg jo Plads hos ham Slagtermesteren ovre i Jylland, fordi nemlig at Lønnen var større dér. Ja!«

Maren sad paa Sengekanten og lyttede efter og saa paa ham. Det var svært, saa han spiste. Men hun undskyldte hans Graadighed, — stakkels Mand, havde dér gaaet en lang Omvej for at komme ud til hende, han kunde minsæl nok have nødig at faa noget under Tand.

Ligesom i Erkendelse af, at det svandt vel meget af Maden, skød han ind med en undskyldende Klang i Stemmen:

»Ja, man gaar ligegodt og bliver sulten.«

»Spis du kun, hvad du kan.«

»Tak skal I ha'. — Det er ellers ikke morsomt at færdes ved Nattetid, naar vi har saa mange Penge paa Livet,« kørte han paa og klippede hastig med sine stærke Tænder tre—fire Bidder af Madstykket, han holdt i Haanden. »Jeg gaar saa tit med to store Tegnebøger paa mig, smækkende fulde af Sedler!«

»Ja det er helt urimelig, saa mange Penge, de Handelsmænd har mellem Hænder. Saadan én som mig, jeg synes jo, det er hel stort, naar jeg ved mit Spind kan naa at faa sparet to—tre Kroner sammen til en Bitte Smør og Kaffe, ellers maa jeg jo sørge for at leve ud af min Gris og mine Høns og min Have, — og saa faar jeg 50 Kroner i Alderdomsunderstøttelse.«

»Ja, det er rigtignok spidst! Og saa bo her *alene!* — er I ikke ræd for det?«

»Aa nej. Hvem skulde vel gøre *mig* gamle Stakkel Fortræd?«

»Skarns Folk, Banditter! Og en Tyv kunde jo let ta' den Smule, I har, Rub og Stub!«

»N'aa, de største Stumper, dem er der da *ingen*, der render med, véd jeg. Men det frygter jeg ikke for. Nu har jeg ligget her alene i mange Herrens Aar, og aldrig nogen Nat har jeg sat Laas eller Slaa for min Dør, og jeg er bleven bevar' indtil denne Stund. Vorherre vogter mig jo!«

Hun sagde det med et Enfold og en Troens

Tryghed, der gik lige midt ind i Landstrygerens Hjærte.

En blød Alvor og noget som ærbødig Beundring gryede i hans Øjne; han saa paa den lille hvidhaarede Kone, der sad rolig og mild, med Hænderne lukket sammen i Skødet.

Saa megen Tillid til Gud, saa megen Godhed . . . han kunde ikke faa Øjnene fra hende.

Han svælgede en sidste Mundfuld og skyllede efter med en Slurk af det halvsure Øl i Kruset.

Saa rejste han sig fra Bordet, idet han med Underlæben slikkede Øllet af Overskægget, og takkede for Mad, hvorpaa han snuppede en Lap Papir op af Vestelommen.

»Her skal I se, lille Mor, jeg er intet utaknemligt Skarn, der har I en *Tikrone*, fordi at I har trakteret mig saa godt. Værsgod!«

Han lagde Sedlen paa Bordet.

»Og nu God-Nat! Jeg maa af Sted.«

Og som et Stjærneskud forsvandt han.

Maren sad og saa paa Sedlen, dybt aandende af et glad-taknemligt Indre. Al den Velstand, det var knap til at forstaa.

»Gud velsigne ham,« mumlede hun.

Hun sad lidt, saa lagde hun Tikronen ned i Bordskuffen og gik i Seng.

— — —

Næste Morgen tog Maren Sedlen for at bære den ind i »Storstuen«. Dér inde, i Dragkisten,

havde hun staaende en lille Æske med sine Spare-skillinger, som hun nylig havde faaet samlet i en Tikroneseddel ved at bytte denne for Naboen, en Dag han manglede Smaamønt.

Maren havde undret sig over, at der bag paa Sedlen stod skrevet nogle Tal, og ytret Tvivl om, at den var gyldig, men paa Naboens Forsikring, at Sedlen var lige god for det, havde hun slaet sig til Ro.

Nu kom Maren hændelsevis til at betragte Tikronen, hun gik med i Haanden.

Hendes Øjne blev større og større.

Men hvad! her var jo minsæl ogsaa Tal bag paa denne. Det var da en sær Skik saadan at skrive paa Sedlerne, ligesom de kun var noget andet simpelt Papir.

Inde i »Storstuen« gav det et stort Sæt i hende da hun saa, at den øverste Skuffe i Dragkisten var trukket langt ud, og at Skuffens Indhold laa kastet hulter til bulter.

»Gud i Himlen, hvad er dog dette her!«

Hendes Haand søgte straks den lille Æske, hvori hun havde lagt sine Penge. Laaget var taget af den, og Æsken var tom.

Nu stod det hende klart, at det var en Tyv, der havde gæstet hende.

Men *Pengesedlen* . . .

Hun saa nøje paa den.

Aa Herre Gud, det var saamæn hendes egen,
hun kunde kende den paa de Tal der bag paa.

Men at han saa dog ikke havde nænnet at
beholde den!

Jo, det *var* nok saadan, at Vorherre havde
holdt sin Haand over hende denne Gang som
altid før.

- -

SELVBUDNE GÆSTER

Det var anden Juledag. Sne, friskfalden Sne, laa og tindrede i Solskin, saa det stak i Øjnene.

Vejr og Vej var just, som Jens og hans lille Søn Jakob havde ønsket, det maatte blive, naar de skulde ud paa den store, længe omtalte Juletur til Drengens Farbroder.

Solen satte dem sine Straaler i Ansigtet, da de traadte ud paa den smalle Skovvej ved Jenses Hus.

I Fremmersdøren stod Karen, hans Kone, med et Barn paa Armen og ønskede dem lykkelig Rejse.

Hun forsøgte at se glad ud, men af og til blev hendes Øjne pludselig sørgmodige, og det smalle, tidligt furede Ansigt syntes dobbelt smalt og dobbelt furet.

Naar det havde været ligesom før, da de kunde spænde deres lille gule Hest for Fjedervognen, eller at Vejen ikke havde været saa lang, og hun havde haft pæne Klæder, saa skulde hun været med. Der var altid saadan en Stads, naar de skulde ud

til den store Gaard, hvor Jens var født. Især i Julen.

Det havde trykket Karen, at der ikke som ellers var kommen Indbydelse til hende og Jens om at gæste hans Broders i Jule Helligdage, — hun vidste, de var raske derude, — og Jens havde ogsaa været lidt forknyt, men ingenting ytret derom. Saa havde hun sagt, at han maatte alligevel heller gaa derud og tage Jakob med. Men det vilde Jens ikke høre noget om. Først efter en ivrig Agitation havde hun faaet ham overtalt til at aflægge Broderen et Julebesøg.

Idet Jens og Drengen fjærnede sig, tog hun et Skøn over deres Klæder. Jakobs kunde til Nøds slæbe af, men den gamle Ræv til Frakke, Jens skulde gaa med, den var næsten til at græde over. Nu, Solen skinnede paa den, kunde hun rigtig se, hvor grim den var. Naa, det blev vel Aften, inden de kom derud, saa var det vel ikke stort kendt, og renbørstede var de da, begge to, det vidste hun.

Jakob gik nogle Skridt foran sin Fader, han var lige op i Vejret af bare Glæde over Turen. Denne havde længe staaet ham i Hovedet, og det var ikke mindst for hans Skyld, at Karen havde ivret saa stærkt for den Sag. Først og sidst tænkte han paa den gule Hest, som vel nu havde ædt sig fed ude mellem hans Farbroders store, kønne Heste. Jakob troede, at han fik nok den lille gule tilbage,

naar der blev Græs ude i Haven! Jakob var saa lille endnu.

Vejen slingrede ud og ind, vuggede sig op og ned, her mellem store Træer, dér gennem en Nyplantning af Graner og Løvtræer, nu over et Vandløb, der klukkede sagte under Isen, nu over en lille, snedækket Grønning med smaabitte Ymper i Græs til Toppen. Solskinnet og Stilheden, den klare Vinterstilhed, fyldte Skoven. Sneen knirkede saa højt derinde for hvert Fodtrin, at de gaaende kunde høres langt hen. I tykke Rimler sad den op ad Stammerne, og fint Snestøv dryssede ned, naar Fuglene satte sig i Grenene. Hvert Rodstød bar en hvid Hue. Granerne struttede med tæt oversneede Grene, fulde af Dusker og Perler. Det var, som utallige hvide Gnister lynede over Sneen, hvor Solen stod paa.

Jenses Ansigt havde hele Dagen været saa underlig dødt, nu begyndte der at komme Liv i det. Skoven fangede hans Blik, og han glemte lidt efter lidt, at der til denne Jul ingen Indbydelse var kommen til dem fra hans Broders.

Jens havde ellers ikke saa særlig megen Sans for Naturen, allermindst paa denne Aarstid, — han kunde bedst lide den om Foraaret, naar Kornet var kommet op. Men det havde noget eget godt ved sig, det at han nu var paa Vej ud til sit gamle Hjem, og at Skoven var saa køn, — det var ligefrem en Fornøjelse, som Solen skinnede i denne Dag.

Ja, det var dog ligegodt rart, han kom af Sted.

Han gik og saa ind imellem Stammerne og op efter Spidsen paa de gamle høje Graner, mens han sindigt dampede af sin korte Træpipe.

»Far, hvad er det for en Kirkeklokke, vi kan høre, der ringer?«

»Det er Kaarup.«

Jakob skar sig en Stok, med den i Haanden efterlignede han ubevidst Faderens Bevægelser, gik langsomt og stift ved Siden af ham, støttende sig til den lidt for lange Stok.

»Ja, derud kan du sagtens gaa, Jakob, men det bliver nok knap saadan, naar vi skal tiibage.«

»Jo! — jeg kan magelig gaa hjem ligesom ingenting!«

»Naaet ud til Skovleddet sagde Jakob:

»Jeg kan se Farbror Knuds Gaard! Hvor langt er der ud til den?«

»Aa, en lille Mil.«

Neden for dem laa en uoverskuelig Flade i Sne og Sol. Det var næsten altsammen ligesom det pure Sølv. Mørke Træer og Buske samt enkelte Krager brød hist og her den hvide Ensformighed.

Det var Slette og Slette helt ud i den blegblaa Synsrand.

Jens pegede flygtig med sin Stok.

«Det kan vi seje, det er nogen net Jord, den.»

Nær og fjærn stod Kirker med Taarnene oppe

i den blaa Himmel, og alle Ruder mod Vest glimrede. Kaner og Slæder strøg af Sted under spinkle Klokketoner, der rullede langt ind i den stille, skære Frostluft.

Jenses stive, alvorlige Træk læmpede sig mere og mere efter det glade Præg, der laa over hans Hjemegn.

Her var ligegodt saa kønt, syntes han. Det var ligesom alting her bød ham velkommen. Her følte han sig altid saa tryg, blev altid saa let til Bens. Ja, her var dog noget anderledes at bo end oppe i Skovegnen.

Her havde han slaaet sig ned, da han i Efteraaret maatte gaa fra sit lille Boelssted, naar bare han havde haft Mod til det, men gaa som ligefrem Daglejer her, — nej. Saa havde han foretrukket at gemme sig oppe i Skovene, dér vilde Mindelser om hans Tilbagegang bedre kunne taales end her.

Ved en Udmærket, der tilhørte hans Broder Knud, sagtnede Jens sin Gang og saa hen over Agrene, helt ud til Markens fjærneste Kroge, med et blidt, sugende Blik.

Ja, der havde han da faaet *nogen* trætte Ben i de Aar, han var hjemme. Den store Mærgelgrav hist henne saavel som alle Drænsgrøfterne havde han gravet selvanden. Ja, han havde endt meget Slæb i denne Gaard; han skulde gærne overhamles, fordi han var ældst, men ogsaa noget fordi hans Fader var saa øm over Knud.

Men nu var *det* jo glemt.

Hans Blik dvælede ved et Hegn, han havde været med at plante det Efteraar, hans Fader døde. Sikke Træer det nu stod med!

Men dér laa jo en Pil og var blæst om! Det var dog en Skam.

Han gik hen til Træet, pillede ved det og eftersaa det fra alle Sider. Saa stod han stille og saa paa det med sørgmodige Øjne.

»Hvorfor staar du saa længe ved det Træ, Far? Lad os stræbe at gaa.«

«Jo —. Jeg skal bare lige hen og se, om der staar Vaaj i Hovedrenden i Vinter.«

Jens tog nogle lange Skridt hen over Agrene. Jo, der stod Vand.

Saa maatte der standses ved en Plet Vintersæd. Hvorfor mon Knud havde saaet Rug her i Aar? Naa, der skulde vel indføres en ny Driftsmaade. Ja, Knud var nu ligegodt en skrap Avlsmand — og meget anset, lod det.

Her gjorde Jenses Tanker pludselig et Vend ind paa hans egne Forhold. Ja, havde du taget en rig Pige i Steden for Karen, saa kunde du nu have været stolt kørende med et Par fede Heste for en fin Kane, siddet i Pels og Fodpose . . .

Men han fortrød alligevel ikke sit Gift.

Han vendte sig til Jakob, hvis mange Spørgsmaal halvt var gledet hans Øre forbi. Nu maatte han vide at arte sig godt, huske at tage Kasketten

af og ønske glædelig Fest, naar han kom ind, og sige Tak, naar de bød ham noget.

»Ja, men . . .«

Og være forsigtig med Drengenes Legetøj.

»Jo. Men jeg maa da nok ri'e paa Norbaggi?«

»Ja, hvis de giver dig Lov til det. Men saadan noget kan I jutte ha' for ved Afteni.«

Først i Mørkningen naaede de Gaarden. De stod lidt uden for Porten, Jakobs Hue skulde sættes lige paa Hovedet, han skulde tørres en Omgang med Lommetørklædet; der var et og andet, som skulde rettes, før de gik ind.

»Vi sku' gjerne ku' være os selv bekendt,« sagde Jens. »Det passer sig jutte at komme med Kasketten i Nakki og Hænderne i Lommen.«

»Saa kan Farbrors Kone vel gjerne sige noget til mig!«

Langsomt aabnede Jens Porten og drog Drengen med sig ind i Gaarden.

Jens studsede ved Synet af et Par Vogne og en Kane. Hvad! her er nok fremmede. Hans Halsmuskler trak sig sammen.

»Hm, hvem mon *det* er? mumlede han.

De traadte lemfældigt nogle Skridt nærmere mod Stuehuset. Der var ikke en eneste mørk Rude til Gaarden, og mange Folk, hvis Skygger urolig flyttede sig over Væggene, sad og snakkede derinde, omsvævede af Tobaksrøg. Stemmerne flød sammen til en dæmpet, tyk Summen, Tallerken-

klapren og Klirren af Spiseredskaber, Tummel af Børn og Smækken med Døre i Køkken og Bryggers, hvor Tjenestepigerne ilede omkring med blafrende Lys i Haanden, en stor Stegs Brasen og andre gildesagtige Lyd trængte ud i Gaardsrummet.

Om Jens havde rendt Panden mod Porten, da han kom, vilde han næppe blevet mere bestyrtet, end han nu var ved at se, at alle Gæsterne derinde var bekendte Naboer og hans Søster med hendes Mand, just dem, Jens hvert Aar havde været bedt til Julevisit sammen med hos Broderens.

Det klemte ham for Brystet, som han skulde kvæles. Det Spøgelse, der før kun havde vovet at hviske i hans Indre, raabte nu højt om Tilsidesættelse.

Jakob blev utaalmodig og rykkede i hans Haand.

»Far, skal vi da ette snart gaa inji?«

Jens tyssede paa ham og sagde:

»Vi kommer til at gaa hjem, jeg er bleven syg. Saa kommer du med herud en anden Dav.«

Drengen saa forskrækket op i sin Faders dødblege Ansigt og fulgte ham viljeløst uden mere Spørgen ud af Gaarden.

Men kommen et Stykke hen standsede han og sagde i Graad:

»Jeg vilde saa gjerne se Norbaggi, inden vi gaar.«

Jens stod lidt og tænkte sig om, saa sagde han:

»Gør ingen Støj da, saa skal jeg se, om jeg kan lede ham op til dig.«

De sneg sig ind gennem Laden; dér fra kendte Jens, selv i Mørke, Gangen til Hestestalden. Han aabnede Døren til denne. Sneen lyste saa meget, at de tydelig kunde skelne alle Hestene.

Jo, den lille gule stod paa sin vante Plads.

De gik op i Stedet til den og klappede og strøg den lidt. Og Norbaggen gengældte deres Venlighed paa *sin* Vis.

»Føl, Far, saa fed han er bleven!« Jens lagde Haanden paa Dyrets trinde Side.

»Ja. Men nu kommer vi til at gaa.«

Jakob nølede, mens han gned Hesten paa Mulen og snakkede godt til den. Saa tog Jens ham ved Haanden, nu skulde han komme.

De listede af.

Da de kom ud paa Vejen, begyndte Jakob i barnlig Glæde at pludre om sin Hest og kastede derved smaa lyse Stænk ind i Faderens mørke Stemning.

Jens tog sig imidlertid sammen og bar Dren-gen lidt, da denne begyndte at klage sig af Træt-hed. Et medbragt Stykke Julekage maatte frem, da Sulten mældte sig.

Ude i Syd glødede en Stjerne i det dybe Blaa; der kom én til, — flere og flere. Snart sad Stjær-nerne saa tæt paa Himlen som Vokslysene paa et Juletræ. Og Maanen skød luende rød op i Øst.

Jens skridtede jævnt af med Purken paa Ryggen, noget usikkert, som vilde Benene ikke staa ham bi. Han traadte tungt og standsede tit, — han havde en Fornemmelse, som om Vejen gyngede, og han følte sig foragtet af alle i sin Hjemegn. Den Strøm af Mildhed, som altid før havde aandet ham i Møde fra denne Egn, var bleven til Is.

Men saa fik han Øje paa et stille Lys, der skinnede mellem Træerne oppe i Skoven. Det hjalp. Der kom Fart i hans Gang, og han trak Vejret frit. Lyset deroppe tilstraalede ham Kraft — for en Stund.

Karen slap overrasket det gamle Tøj, hun var i Færd med at lappe, da han og Jakob viste sig i Døren.

»Men kommer I allerede!«

»Vi ku' godt ha' været her noget før,« svarede Jens i en dump Tone og traadte ind i Stuen.

Dér var lunt, Ilden dundrede saa smaat i den gamle Ovn, og Luften var krydret af tørrede Urter, som laa i det øverste Rum af Kogekakkelovnen.

»Hvordan kan det dov vær'?«

Hun stirrede skiftevis paa de to hjemvendte, rød over hele Ansigtet, med et ængstelig-forvirret Udtryk i Øjnene.

Jens satte sig træt paa en Stol. Han kunde ikke straks svare paa hendes Spørgsmaal, Stemmen svigtede, og han drog Øjnene til sig.

Karen stod og saa paa ham med et deltagende

Blik, hvori der glimtede lidt Misnøje, fordi han ikke fuldt kunde vende sig til hende.

Jakob havde slængt sig paa Bænken for Enden af det umalede Bord.

»Jeg er saa sulten, Mor,« klagede han.

»Aa, saa meget sulten kan du vel ette være, naar du kommer fra *det* Sted.«

Følelser af forskellig Art sled i Jens. Var denne Tilsidesættelse Begyndelsen til en Række Ydmygelser, som hans sociale Nedgang vilde berede ham i Fremtiden? Havde det endda ikke været i hans egen Fødegaard, han først var bleven saa klarsynet.

Med Ansigtet vendt mod Gulvet stødte han en Forklaring frem. Da han hævdede Hovedet, mødte han Karens Øjne, der skinnede saa klart, og der var noget i dem, han ikke kunde modstaa.

Han sprang op og drog hende til sig.

Ja, han *kunde* nok undvære de store Gæstebud.

»Lad dem kun foragte mig allesammen,« sagde han, »det gør ingenting, naar kun jeg har dig og Børnene, — *slet* ingenting. Jeg vil aldrig skænke det en Tanke!«

Karens Øjne straaledede.

»Er det *deres* Ære for nær aa ha' mig med,« blev han ved, »saa væ'sgod! Mig skal de ikke faa Paahæng af. — Jeg gad nok se, hvordan det vilde skære for *dem*, hvis ditte ejede mer, end *vi* havde, da vi købte Stedet . . .«

Hans Stemme blev pludselig stikkende i en

hæftig Graad, han vendte Ansigtet bort og gav sig til at trække sin Frakke af.

»Véd du, hvad jeg tror?« sagde hun.

Jens lyttede.

»Jeg tror, de har tænkt, vi vilde være nok saa glade ved at besøge dem, naar der ingen Visit var, nu vi ette kaa komme køreje som før. Og du skal se, vi faar kanske Bud fra dem allerede i Morgen!«

»Maa *jeg* saa komme med ud til min Norbag?« spurgte Jakob.

»Ja *det* tror jeg da nok,« svarede Karen.

For et Øjeblik siden havde Jens fattet en brændende Beslutning, han vilde ikke oftere sætte sine Fødder hos Broderens. De kunde tigge ham paa deres bare Knæ, han kom der ikke.

Nu blev, ved Karens og Jakobs Ord, hans Beslutning stærkt afsvalet. Jens havde slet ikke tænkt paa, at den Sag kunde ses fra flere Sider. Det var kanske nok rigtig, hvad Karen dér sagde, og forholdt det sig saadan, ja, saa kunde der vel egentlig ikke bebrejdes Knud og hans Kone en farlig Del, ret betænkt.

Sikke han ikke selv kunde have tænkt *det!*

Og det var vel ogsaa Synd at nægte Jakob den Plasér at komme ud til Norbaggen.

Det vilde jo være slem, skulde han gøre baade sine egne og de andre Uret. Det maatte jo ikke ske.

Jens blev lidt efter lidt, mens han trak sine stive Røjsere af, anderledes stemt.

»Din Bror var jo dog helt god imod vos, den Ganj det knev haar'est for vos.«

»Jo—o.«

Ja, naar *det* ogsaa skulde tages med i Betragtning, saa . . .

Han satte Støvlerne hen i en Krog og stak Fødderne i et Par Sivsko.

Ja, naar det just skulde komme an paa det, saa var det vel fejl at vende dem Ryggen alene for dette her i Dag.

Der kunde ogsaa gjerne indtræffe det Tilfælde, hvor han trængte til Knuds Hjælp, — Karen og Børnene maatte jo ikke lide Nød. Men havde han først revet Baandet over, saa var det ikke sikkert, at Knud vilde lade sig forsone saa snart, og bukke saa meget dybt for sin yngre Bror, for at faa ham gjort mild, det vilde han ikke.

Ja, kom han i Nød, — Sygdom kunde falde paa og Arbejdet slippe op, — hvem vilde saa laane saadan en Stymper som han noget af Betydning? Saa var det rart at have en Broder i Baghaanden, om og det var bittert at bede ham om noget.

Nej, Knud kunde han ikke undvære for det første. Men havde han ikke haft Kone og Børn at forsørge, saa — — —

Der var faldet Ro over Jenses Ansigt. Han satte sig ved Bordet og begyndte at snakke om

andre Ting, som om der ikke var forefaldet noget særligt.

Karen satte Maden frem.

Og da Jens sammen med Jakob havde spist sig mæt i Sortpølse og drukket Kaffe og faaet Piben tændt, saa var hans Julehimmel blæst klar.

— — — — —

HANS P. LUNDE
MIDSOMMERBARNET

Med Omslag af RASMUS CHRISTIANSEN

2 Kr.

Horsens Dagblad: »Der brænder et luende Midsommerblus paa Omslaget af denne lille Bondefortælling, og Forfatteren har øjensynlig tænkt sig Midsommeren som et Symbol for den Mands Liv, om hvilken Fortællingen handler. Historien er kønt og virkningsfuldt fortalt. Det er sympatiske Mennesker, man stifter Bekendtskab med, og man lærer at holde af dem. Som en fin Ramme om Fortællingen findes en Række fint opfattede Naturbilleder, der dufter af landlig Friskhed.«

Middelfart Avis: »»Midsommerbarnet« er Forfatterens anden Bog. Det er en elskværdig Fortælling om en ung, livsfrisk og noget letsindig Bondekarl, der naar til Fred og Forsoning med sig selv, efter at Livet har haft lidt Tag i ham. Han lutres til Mand gennem en Forelskelse i sin Broders Kæreste.«

Nationaltidende: ». . . kønne Ting rundt om i Bogen . . . de optrædende Personers Tankegang og Tale naturlig og ægte.«

Sorø Amtstidende: »En ung, fynsk Forfatter skrev i Fjor en aldeles fortræffelig Landsbyhistorie, »Midsommerbarnet«.

Dannebrog: »En kønt fortalt Landsbyhistorie . . . Det bedste i Skildringen er de talrige Landskabsbilleder og Naturstemninger . . . Der er Fremstillingsevne her, Følelse og Gemyt.«

Fyens Stiftstidende: ». . . skrevet i et frisk Sprog uden mange Sidespring, stilfærdig . . . som Livet paa Landet leves.«

Højskolebladet: »»Midsommerbarnet« vil skuffe Græsset bort (fra Forf.s første Bog »Fra Hus og Gaard«) og atter henlede Opmærksomheden paa H. P. Lundes Navn . . . Det er i bedste Forstand en fin og god Bog. En Bog, der vidner om en Forfatterpersonlighed, man trygt kan give sig i Vold . . . som elsker sit Emne og er hjemme i det.«
